

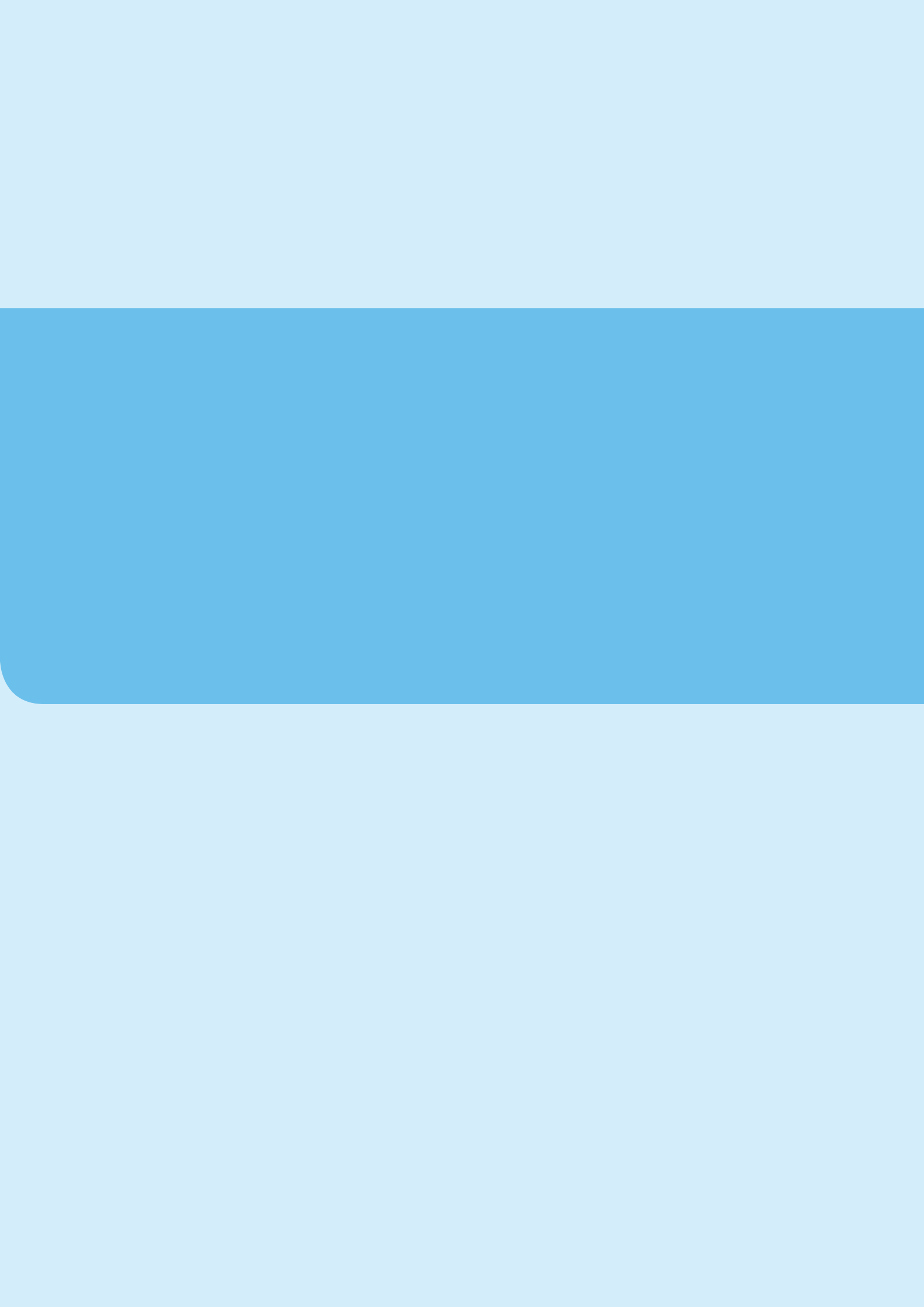

AN GHNÍOMHAIREACTH
NÁISIÚNTA BAINNE

An Ghníomhaireacht Náisiúnta Bainne

Tuarascáil Bhliantúil
agus Cuntais 2018

AN GHNÍOMHAIREACHT
NÁISIÚNTA BAINNE

Bhunaigh an tOireachtas an Gníomhaireacht Náisiúnta Bainne le soláthar bainne chun óil sa Stát a rialáil mar a leagtar amach san Acht Bainne (Soláthar a Rialáil), 1994.

RÁITEAS AN CHATHAOIRLIGH 2018

Chuig: An tUasal Michael Creed TD, An tAire Talmhaíochta, Bia agus Mara.

Tá áthas orm Tuarascáil Bhliantúil na Gníomhaireachta Náisiúnta Bainne le haghaidh 2018 a chur i láthair, de réir Alt 18 d'Acht an Bhainne (Soláthar a Rialáil), 1994.

An Geilleagar Náisiúnta

Bhí borradh 6% faoi gheilleagar na hÉireann anuraidh, mar gheall ar leibhéal allmhairí agus onnmhairí ní b'airde ná riamh a bheith ann, éileamh mór sa tír féin, an ráta boilscithe a bheith íseal agus méadú a bheith ag teacht ar líon na ndaoine a bhí fostaithe. Lean an feabhas ar chúrsaí airgeadas na tíre agus bhí barrachas beag ag an Státchiste den dara bliain as a chéile.

Talmhaíocht

Cuireadh dúshlán na bhfeirmeoirí sa tír seo in 2018. Tharla babhtáí adhairsire nach bhfuil cleachtadh ag an tíre seo orthu – stoirmeacha, síobadh sneachta, tonn teasa agus triomach ina measc – a d'fhág gur tháinig laghdú ar na stoic farae, gur cuireadh bac ar fhás an fhéir agus gur cuireadh go mór le costais táirgeachta i ngach fiontar féaraigh. Ní raibh an cáis ró-dhona ar fad a bhuí le haimsir bhreá an fhómhair, ach faoin am go raibh an fómhar sin tagtha bhí sé ró-dhéanach cúiteamh a dhéanamh ar dhrochthionchar na haimsire ar ioncam na bhfeirmeoirí.

Tháinig laghdú 1% ar an aschur talmhaíochta comhlán €8 mbilliún ar phraghsanna do tháirgeoirí, mar gheall ar an laghdú ar an aschur bainne agus mairteola den chuid ba mhó. Mar gheall ar chostas táirgeachta a bheith níos airde, tháinig laghdú 17% ar ioncam na bhfeirmeoirí.

An earnáil déiríochta

Ba é an bainne fós an príomhtháirge talmhaíochta in 2018. B'ionann an t-aschur comhlán bainne dar luach €2.5 billiún agus 32% den aschur comhlán talmhaíochta agus tháinig laghdú beagnach 2% air.

Tháinig méadú ar na soláthairtí intíre bainne go dtí 7.6 billiún lítear, an méid ba mhó fós, nó méadú 4% i gcomparáid leis an mbliain 2017, agus tháinig laghdú beagnach 6% ar mheánphraghas an bhainne. Tháinig méadú os cionn 3% ar líon na mbó déiríochta.

Mar gheall ar na dálaí aimsire neamhghnácha in 2018, tháinig borradh 15% faoi na soláthairtí bainne – a bhí beagnach gan athrú go dtí deireadh Lúnasa – sna ceithre mhí dheireanacha den bhliain i gcomparáid leis an tréimhse chéanna an bhliain roimhe sin. Tháinig méadú ar mheánmhéid na solad bainne: bhí ardú ar an leibhéal saille ime agus bhí an leibhéal próitéine i gcomhréir le leibhéal na bliana roimhe sin.

Laghdaigh praghas an bhainne ó mhí Aibreáin ar aghaidh, tháinig méadú beagnach 50% ar chostas an bheatha, tháinig méadú ar chostas féaraigh/farae agus ar chostas an fhuinnimh, agus d'fhág an méid sin go léir gur tháinig laghdú measta 34% ar ghlanchorraigh in earnáil na déiríochta.

Margaí Déiríochta agus Praghas an Bhainne

Déantar beagnach 90% de sholáthairtí bainne na hÉireann a onnmhairiú agus díoltar 10% de na soláthairtí bainne mar bhainne óil úr agus mar tháirgí déiríochta monaraithe ar an margadh intíre.

Sháraigh na honnmhairí táirgí déiríochta €4 bhilliún den dara bliain as a chéile agus b'ionann iad agus 33% de na honnmhairí bia agus dí go léir. Tháinig méadú 22% ar na honnmhairí ime, agus sháraigh a luach €1 bhilliún den chéad uair riamh. Tháinig méadú ar luach na sainphúdar cothaithe go dtí €1.1 billiún, agus chuaigh 50% díobh sin chuig margadh na Síne. Tháinig laghdú beag, go €0.8 billiún, ar na honnmhairí cáise, lena n-áirítear an sciar 50% de na honnmhairí cáise céadair a chuireann Éire chuig margadh na Ríochta Aontaithe.

Tháinig méadú 6% ar luach na dtáirgí déiríochta a onnmhairíodh lena ndíol ar mhargadh na Ríochta Aontaithe (€1 bhilliún) agus b'ionann iad agus 26% de na táirgí déiríochta go léir a díoladh. Tháinig méadú 6% ar an méid táirgí déiríochta a onnmhairíodh lena ndíol ar mhargadh an Aontais Eorpaigh (AE-26) – go dtí €1.4 billiún – agus b'ionann iad agus 34% de na táirgí déiríochta go léir a díoladh. B'ionann luach na dtáirgí déiríochta agus na gcomhábhar speisialaithe a díoladh ar mhargaí lasmuigh den Aontas Eorpach agus €1.6 billiún, agus b'ionann iad agus 40% de na honnmhairí déiríochta a díoladh.

Tháinig laghdú ar mheánphraghas bliantúil an bhainne don táirgeoir ar sholáthairtí bainne monarchan go dtí 33.4 cent in aghaidh an lítir, gan CBL san áireamh, i gcás bainne ina raibh 3.48% próitéine agus 4.14% saill ime. Sin laghdú 2 cent in aghaidh an lítir nó 6% i gcomparáid le leibhéal na bliana 2017.

Ghlac go leor táirgeoirí páirt i réamhchonartháil le praghas socraithe ar an mbainne i leith cuid dá soláthairtí bainne bliantúla, agus d'fhéadfadh sé go ndearna na socruithe sin a gcuid ioncaim a chosaint go páirteach i gcoinne an tionchair a bhí ag an laghdú ar phraghas an bhainne.

I gcás beagnach 80% de na soláthairtí, bhí an creat praghsála i leith an bhainne lena phróiseáil chun óil bunaithe ar phraghsanna míosúla an bhainne monarchan, arna choigeartú i leith na gcomhábhar, agus praghas breise ar ráta comhréidh curtha leo i rith mhíonna an gheimhridh. Cuireadh córais phraghsála bainne ar ráta comhréidh, nach raibh coigeartaithe i leith na gcomhábhar, i bhfeidhm i gcás beagnach 20% de na soláthairtí.

Chuir an Ghníomhaireacht a himní in iúl do phróiseálaithe a bhaineann úsáid as an gcóras praghsála bainne ar ráta comhréidh, agus shonraigh sí gur díspreagadh é sin ar tháirgeoirí cláraithe, ar féidir lena bpraghsanna ar sholáthairtí bainne monarchan i roinnt de na míonna geimhridh a bheith níos airde ná a gcuid praghsanna ar sholáthairtí bainne leachtaigh.

I gcás táirgeoirí cláraithe bainne, ba é meánphraghas bliantúil an bhainne i gcás soláthairtí bainne ar conradh in 2018 ná 36.2 cent in aghaidh an lítir, sin laghdú 1.8 cent in aghaidh an lítir nó 5% i gcomparáid le 2017.

Tháinig méadú ar an difreálach bliantúil idir meánphraghas náisiúnta an bhainne leachtaigh faoi gach córas íocaíochta agus meánphraghas náisiúnta an bhainne monarchan go dtí 2.75 cent in aghaidh an lítir i gcomparáid le 2.61 cent in aghaidh an lítir in 2017. Bunaithe ar an gcion céanna solad a bheidh sa bhainne leachtach agus sna soláthairtí bainne

monarchan, i bhfianaise cion an ábhair sholadaigh a bheith níos ísle ar an meán i gcás soláthairtí bainne leachtaigh ná mar a bhí i gcás soláthairtí bainne monarchan, meastar gurbh é 3.2 cent in aghaidh an lítir an praghas breise ar an mbainne leachtach i gcomparáid le 3.4 cent in aghaidh an lítir in 2017.

Allmhairí Bainne

Tháinig méadú 1%, go dtí 811 milliún lítear, ar bhulc-allmhairí bainne ó Thuaisceart Éireann lena bpróiseáil sa Stát, dar próiseáladh 92% díobh ina dtáirgí déiríochta monaraithe agus dar próiseáladh 8% díobh lena n-ól. Bhí na bulc-allmhairí bainne – an dara líon ba mhó riamh – comhionann le 11% de na soláthairtí intíre bainne don bhliain agus le 35% de sholáthairtí bainne Thuaisceart Éireann in 2018.

An margadh intíre don bhainne úr

Is bia leachtach, atá cothaitheach agus sláintiúil, é an bainne úr, agus ólann cuid mhór de theaghlaigh na hÉireann é gach lá. Tá cothaitheach éagsúla sa bhainne, a chuidíonn leis an bhfolláine agus le gnáthfheidhmiú na colainne ina gcás siúd a ólann é, idir óg agus sean.

Tháinig laghdú breis is 1% ar an tomhaltas bainne úir go dtí 579 milliún lítear, agus tháinig méadú 1% ar mheánphraghas náisiúnta miondíola an bhainne úir i bpacáistí, beag beann ar thoirt an phacáiste.

Tá margadh bainne úir na hÉireann ar an margadh tomhaltóirí is mó le haghaidh bainne agus táirgí bainne sa Stát, agus bhí luach miondíola measta €521 milliún aige in 2018. Anuraidh, is sa mhargadh intíre don bhainne úr a úsáideadh 6% de na soláthairtí intíre bainne, nó 7.6 billiún lítear.

Is í Éire atá sa chéad áit ar liosta na dtíortha ar domhan ina n-óltar an méid is mó bainne úir in aghaidh an duine, agus ólaimid 121 lítear in aghaidh an duine sa bhliain.

Bhí sciar 76% de mhargadh bainne úir na tíre ag na soláthairtí intíre, agus sciar 24% den mhargadh céanna sin a bhí ag allmhairí.

De bharr díolacháin féinlipéid na miondíoltóirí agus iomaíocht thréan idir miondíoltóirí ó thaobh praghsanna, bhí brú láidir anuas fós ar an bhfáltas le haghaidh bainne úr ar an margadh.

Is treise iad sláine agus trédhearcacht shlabhra soláthair na hÉireann don bhainne úr de bharr go bhfuil na táirgeoirí cláraithe go léir páirteach sa *Scéim um Dhearbhu Déiríochta Inbhuanaithe* de chuid an Bhoird Bia agus de bharr go bhfuil na próiseálaithe cláraithe go léir páirteach i *Scéim Origin Green* an Bhoird Bia.

Tá an inbhuanaitheacht comhshaoil tagtha chun cinn go mór freisin mar thoisc thábhachtach maidir le céimeanna an táirgthe, na próiseála, na pacála agus an dáilte i slabhra soláthair an bhainne úir.

Táirgeoirí Cláraithe

Is sainghrúpa iad na táirgeoirí cláraithe i struchtúr táirgthe bainne na hÉireann, agus déantar conradh leo chun bainne a sholáthar lena phróiseáil chun óil ar feadh na bliana ar fad nó ar feadh mhíonna an gheimhridh amháin. Is ionann iad agus 10% de na táirgeoirí bainne go léir agus ba iadsan a sholáthair 1,045 milliún lítear bainne in 2018, nó 14% de sholáthairtí bainne na hÉireann i leith na bliana.

Tháinig laghdú 3%, go dtí 1,749 táirgeoir, ar líon iomlán na dtáirgeoirí cláraithe a raibh conarthaí déanta leo.

Tá athrú ag teacht ar phatrún agus scála an tsamhail soláthair bainne i gcás táirgeoirí cláraithe leis an méadú ar na soláthairtí bliantúla agus leis an méadú séasúrach ar na soláthairtí de bharr breith laonna san earrach.

Ó 2014 i leith, tá méadú 238 milliún lítear nó 30% tagtha ar sholáthairtí bliantúla na dtáirgeoirí cláraithe. Cé gur tháinig laghdú 1% go dtí 461 milliún lítear ar na soláthairtí bainne óil uathu, tháinig méadú os cionn 70% ar a gcuid soláthairtí bainne monarchan, ó 338 milliún lítear go dtí 584 milliún lítear.

Ba í an bhliain anuraidh an dara bliain ó bunaíodh an Ghníomhaireacht inar sháraigh soláthairtí bliantúla na dtáirgeoirí cláraithe le haghaidh táirgí monaraithe a gcuid soláthairtí bliantúla bainne óil.

Tháinig méadú níos mó ná 3%, go dtí 1,045 milliún lítear, ar na soláthairtí bainne ó tháirgeoirí cláraithe i leith na bliana, agus soláthraíodh cion 56% díobh le haghaidh monaraíochta agus cion 44% lena bpróiseáil chun óil. Tháinig méadú 9% ar na soláthairtí le haghaidh monaraíochta agus tháinig laghdú 4% ar na soláthairtí lena bpróiseáil chun óil.

I gcúig mhí fhorordaithe an gheimhridh (Deireadh Fómhair 2018 go dtí Feabhra 2019) thug na soláthairtí iomlána bainne ó tháirgeoirí cláraithe lamháil sábháilteachta 93% thar an tomhaltas bainne úir ó sholáthairtí intíre amháin, agus lamháil sábháilteachta 47% de bhreis ar thomhaltas bainne úir ó sholáthairtí intíre agus allmhairí araon.

Beidh táirgeoirí cláraithe ag súil le breis trédhearcachta agus praghas breise réamhdhearbhair le haghaidh soláthairtí leachtacha anuas ar na praghsanna

monaraíochta óna bpróiseálaithe cláraithe más rud é go bhfuil siad le cloí lena dtiomantas do sholáthairtí bainne úir óil ar ardchaighdeán a sholáthar ar feadh na bliana ar fad.

Tá ceann de na próiseálaithe cláraithe is mó tar éis comhaontú soláthair cúig bliana a fhógairt dá tháirgeoirí cláraithe, agus tá siadsan tiomanta do sholáthairtí bainne ar feadh na bliana ar fad le cion tiomnaithe bó a mbíonn laonna acu san fhómhar. Tá praghas breise geimhridh dearbhair sa chomhaontú i leith soláthairtí leachtacha agus soláthairtí monarchan, mar aon le tobhaigh athstruchtúraithe, rud a éascóidh do tháirgeoirí ar mian leo soláthairtí a leathnú agus cúiteamh a thabhairt do sholáthraithe ar mian leo stopadh ag táirgeadh bainne leachtaigh agus gabháil i dtreo breith laonna san earrach.

Tá earnáil an bhainne úir an-chomhchruinnithe: soláthraíonn 30% de na táirgeoirí cláraithe 56% den soláthar bainne ar feadh na bliana ar fad lena bpróiseáil chun óil.

Cláir agus Conarthaí 2017/18

Sa bhliain bhainne 2017/18, cláraíodh 1,749 conradh soláthair bainne leis an nGníomhaireacht i dtaca le soláthairtí 464 milliún lítear bainne lena bpróiseáil chun óil. Laghdú 59 conradh nó 3% a bhí i gceist ansin agus laghdú 4% ar na soláthairtí bainne.

Ba chonarthaí Ar Feadh na Bliana ar Fad (AYR) iad 94% de na conarthaí agus 99% de na soláthairtí agus ba chonarthaí ar feadh Mhíonna an Gheimhridh Amháin iad 6% de na conarthaí agus 1% de na soláthairtí.

Sna conarthaí AYR ba é Córas Phraghas an Bhainne Monarchan móide Bónas (an Córas MMP) an príomhchóras praghsála agus cuireadh i bhfeidhm é i gcás 83% de na conarthaí agus i gcás 78% de na soláthairtí. Cuireadh Córas an Phraghais Chomhréidh (an Córas COMHRÉIDH) i bhfeidhm i gcás 17% de na conarthaí agus 22% de na soláthairtí.

Bhí soláthairtí bainne a ceannaíodh faoi chonarthaí cláraithe 5% ní b'airde ná diolacháin bainne úir intíre, agus ba mar gheall ar shocruithe idirtheirmhseacha ceannacháin de bharr chomhdhlúthú an tionscail a bhí sé sin den chuid ba mhó.

Cláraíodh 12 phróiseálaí i gClár na bPróiseálaithe, lena n-áirítear próiseálaí amháin a bhí cláraithe i gcáil táirgeora freisin. Is ag trí phróiseálaí atá beagnach 80% de na conarthaí cláraithe agus os cionn 80% de na soláthairtí cláraithe.

An Breatimeacht

Bhí an próiseas fós á leagan amach i rith na bliana faoina mbeidh an Ríocht Aontaithe ag fágáil an Aontais Eorpaigh, agus d'fhág an seans go bhféadfadh an Bhreatain imeacht ar shlí neamheagraithe, gan comhaontú ar bith leis an Aontas Eorpach, nach raibh dóchas chomh mór ann i leith na talmhaíochta ná an gheilleagair náisiúnta is a bheadh murach sin.

Dá dtarlódh Breatimeacht gan comhaontú ar bith, d'imeodh an Ríocht Aontaithe as Aontas Custaim an Aontais Eorpaigh agus as an Margadh Aonair agus bheadh drochthionchar aige sin ar an Ríocht Aontaithe, ar an Aontas Eorpach, agus go háirithe ar Éirinn agus ar earnáil na talmhaíochta in Éirinn. Bheadh tionchair éagsúla i gceist in earnálacha agus réigiúin éagsúla.

I mí na Nollag 2018, chuir rialtas na Ríochta Aontaithe siar vóta Pharlaimint na tíre sin maidir le daingniú an Chomhaontaithe Aistarraingthe. I mí Eanáir agus mí an Mhárta 2019 vótáil tromlach mór in aghaidh an Chomhaontaithe Aistarraingthe agus níor faomhadh é. Ba chosúil go raibh an-chontúirt ann go bhféadfadh an Ríocht Aontaithe an tAontas Eorpach gan comhaontú ar an spriocdháta, an 29 Márta.

I lár mhí an Mhárta 2019 d'fhógair rialtas na Ríochta Aontaithe na leibhéil taraife a mbeadh feidhm acu maidir le hallmhairí bia i gcás ina n-imeodh an Ríocht Aontaithe as an Aontas Eorpach gan comhaontú aistarraingthe a bheith déanta eatarthu. Cé go mbeadh an trádáil idir an Stát agus Tuaisceart Éireann saor ó tharaifí, ghearrfaí taraifí arda ar an gcion 50% de mhairteoil na hÉireann agus ar an gcion 25% de tháirgí déiríochta na hÉireann a onnmhairítear go dtí an Bhreatain.

I lár mhí an Mhárta rith an Dáil *An tAcht um Tharraingt Siar na Ríochta Aontaithe as an Aontas Eorpach (Forálacha Iarmhartacha), 2019*, inar leagadh amach na socruithe a mbeadh feidhm acu sa chás ina bhféadfadh an Ríocht Aontaithe an tAontas Eorpach le comhaontú nó gan comhaontú.

Ina dhiaidh sin, roimh an spriocdháta (an 29 Márta) tugadh síneadh ama don Ríocht Aontaithe, go dtí an 31 Deireadh Fómhair ar a dhéanaí, i leith na tréimhse a bhí leagtha amach faoi Airteagal 50 nár mhór Comhaontú Aistarraingthe a dhaingniú lena linn.

Más rud go ndaingneoidh an Ríocht Aontaithe agus an tAontas Eorpach an Comhaontú Aistarraingthe – má dhaingnítear é – déanfar an aistarraingt sin ar an gcéad lá den mhí ina dhiaidh sin agus tiocfaidh an idirthréimhse 21 mí i bhfeidhm. Le linn

na hidirthréimhse leanfadh an Ríocht Aontaithe ar aghaidh ag glacadh páirt i Margadh Aonair agus Aontas Custaim an Aontais Eorpaigh, bheadh sí faoi cheangal ag rialacha an Aontais agus dhéanfadh sí caibidlíú ar Chonradh um Chaidreamh sa Todhchaí le 27 mBallstát an Aontais mar aon le caibidlíú ar chaidreamh trádála amach anseo le tríú tíortha.

Mar gheall ar chúrsaí polaitíochta a bheith trí chéile sa Ríocht Aontaithe tar éis gur éirí Príomh-Aire na tíre sin as oifig, fágann torthaí na dtoghchán áitiúil agus na dtoghchán i gcomhair Pharlaimint na hEorpa go bhfuil imní ar dhaoine go bhféadfadh Breatimeacht gan comhaontú ar bith tarlú sa deireadh, rud a bheadh chun aimhleas na Ríochta Aontaithe féin, an Aontais Eorpaigh agus gheilleagar na hÉireann agus, go háirithe, chun aimhleas na talmhaíochta in Éirinn.

Beidh dlúthpháirtíocht an Aontais Eorpaigh agus tacaíocht airgeadais uaidh rithábachtach ionas go mbeidh an Stát, earnálacha talmhaíochta agus bia na tíre seo, agus geilleagar agus sochaí na tíre seo in ann déileáil le hiarmhairtí diobhálacha a bheadh ann dá bhféadfadh an custaiméir trádála is mó dár gcuid an tAontas Eorpach, an tAontas Custaim agus an Margadh Aonair gan comhaontú ar bith.

Sa chaoi is nach mbeidís ag brath chomh mór ar onnmhairí cáise chéadair chuig margadh na Ríochta Aontaithe, d'fhógair trí cinn de na próiseálaithe bainne is mó sa Stát go bhfuil mórfheananna infheistíochta acu chun ceithre mhórionad monaraithe cáise a thógáil nach cáis chéadair a dhéanfar iontu.

Súil Chun Cinn

De bharr an teannais gheopholaitiúil, na caomhnaitheachta, cogáil trádála agus taraifí frithbheartaíochta, tá an neamhchinnteacht agus an luaineacht go mór i réim sa timpeallacht eacnamaíochta agus trádála domhanda agus is mór an baol é sin do gheilleagair bheaga oscailte ar nós na hÉireann.

Ag tús 2019, tá margaí déiríochta an domhain lagaithe in ainneoin laghdú a bheith tagtha ar sholáthairtí bainne an domhain. Tá praghsanna na dtáirgí agus praghsanna do tháirgeoirí tite ach ceaptar anois go mbeidh siad cobhsaí idir seo agus deireadh na bliana.

Tá an fhéidearthacht ann go dtarlóidh Breatimeacht gan comhaontú ar bith roimh dheireadh na bliana agus tá sé sin ina bhagairt ar an ngeilleagar náisiúnta agus ar earnáil an bhia in Éirinn.

Cúrsaí Airgeadais

Ba é ioncam iomlán na Gníomhaireachta in 2018 ná €506,526, sin laghdú €8,639 nó 1.7% i gcomparáid lena hioncam in 2017. Tháinig laghdú €7,611 ar an ioncam ó thobhaigh bhainne dar luach €506,084, agus tháinig laghdú €1,028 ar an ioncam úis go dtí €442.

Tháinig laghdú €6,320 nó 1.2% ar na costais oibriúcháin €535,599. Tháinig méadú €8,857 nó 2.5% ar chostais €366,420 i ndáil le pearsanra agus baill foirne, arb ionann iad agus 68% de na costais iomlána. B'ionann na costais riaracháin eile agus an dímhéas agus €169,179, agus ba laghdú €15,177 nó 8.2% a bhí i gceist ansin.

D'fhág farasbarr an chostais €535,599 thar ioncam €506,526 go raibh easnamh oibriúcháin €29,073 i gceist i leith na bliana, i gcomparáid le €26,754 in 2017.

Ag deireadh na bliana, bhí €1,020,203 sa Chiste Carntha agus cuimsíodh ann airgead agus taiscí dar luach €945,646, luach féichiúnaithe lúide creidiúnaithe €63,721 agus luach sócmhainní seasta €10,836.

An Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, 2016

Measann an Gníomhaireacht go bhfuil sí ag cloí le cleachtais agus nósanna imeachta rialachais an Chóid thuas, faoi réir roinnt mionmhaoluithe agus faoi réir fhorálacha na nAchtanna Baine (Soláthar a Rialáil), 1994 agus 1996.

Comhaltas na Gníomhaireachta

Cuireadh toghchán na gcomhaltaí is táirgeoirí, a reáchtáiltear gach trí bliana, ar bun ar an 30 Deireadh Fómhair, 2018. I dToghlach 1, atoghadh William Lennon agus Pádraig Mulligan, agus toghadh Larry Hannon. I dToghlach 2, atoghadh Aidan Casey agus toghadh Dan Buckley.

I mí na Samhna 2018, cheap an tAire comhaltaí seo a leanas na Gníomhaireachta: Stephen Blewitt, John Fitzgerald, T.J. Flanagan agus Tony Driscoll, chun ionadaíocht a dhéanamh ar leasanna na bpróiseálaithe; Richard Donohue agus Michael Kilcoyne chun ionadaíocht a dhéanamh ar leasanna na dtomhaltóirí; John Foster chun ionadaíocht a dhéanamh ar leasanna na miondíoltóirí, agus Walter Moloney chun ionadaíocht a dhéanamh ar leasanna na ndáileoirí.

Thug na comhaltaí d'aire an imní atá ar dhaoine maidir le cothromaíocht inscne i measc chomhaltaí na Gníomhaireachta. D'ainneoin spreagadh ó gach taobh, b'amhlaidh go fóill nach raibh na comhlachtaí ainmniúcháin in ann aon mhná a ainmniú lena mbreithniú mar chomhaltaí den Bhord. Déanfaidh na comhaltaí machnamh ar conas is féidir aghaidh a thabhairt ar an gceist sin as seo amach.

Gabhaim mo bhuíochas le Frank Tobin, Timothy Cashman, Denis Fagan agus Eoghan Sweeney as a dtiomantas agus as an gcabhair a thug siad i dtaobh fheidhmiú éifeachtach na Gníomhaireachta le linn a dtéarmaí oifige mar chomhaltaí den Gníomhaireacht ó 2007, 2012, 2012 agus 2015 faoi seach.

Cruinnithe

I rith na bliana, thionóil an Gníomhaireacht sé chruinniú agus thionóil an Coiste Iniúcháireachta agus Riosca dhá chruinniú. Ba é 83% cóimheas meánfhreastail na gcomhaltaí ag cruinnithe de chuid na Gníomhaireachta.

Conclúid

Is mór ag an nGníomhaireacht an comhoibriú a fuair sí i rith na bliana ó phróiseálaithe cláraithe, ó chomhlachtaí ionadaíocha na dtáirgeoirí, na bpróiseálaithe, na dtomhaltóirí, na miondíoltóirí agus na ndáileoirí, agus ó oifigigh na Roinne Talmhaíochta, Bia agus Mara agus na nGníomhaireachtaí Stáit eile a ndeachthas i gcomhairle leo i rith na bliana.

Gabhaim mo bhuíochas le comhaltaí na Gníomhaireachta as an gcomhairle chríonna a chuir siad orm agus as an tacaíocht a thug siad dom le linn na bliana agus le Muiris agus a fhoireann as a ndíograis.

Donncha Ó Murchú

Cathaoirleach

Cathaoirleach

Donncha Ó Murchú^A

Ionadaithe na dTáirgeoirí

Donal Ó Buachalla²

Aodhan Ó Cathasaigh¹

Lorcán Ó'Hainnín²

Liam Ó Lionnán¹

Padraig Ó Maolagáin^{1A}

Ionadaithe na bPróiseálaithe

Antaine Ó Drisceoil³

T.S. Ó
Flannagáin^{3A}

Stíofán Ní Bluitt⁴

Seán Mac Gearailt⁴

Ionadaithe na dTomhaltóirí

Risteard Ó Donnchú³

Micheál Mac Giolla Chaoín³

Ionadaí na nDáileoirí

Uaitear Ó Maoidomhnaigh³

Seán Foster^{3A}

Ionadaí na Miondíoltóirí

¹ Atoghadh é ar an 30 Deireadh Fómhair 2018

² Toghadh é ar an 30 Deireadh Fómhair 2018

³ Athcheapadh é ar an 30 Deireadh Fómhair 2018

⁴ Ceapadh é ar an 30 Deireadh Fómhair 2018

^A Comhaltaí den Choiste Iniúcháireachta agus Riosca 2018

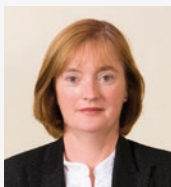

Príomhfheidhmeannach

An Dr. Muiris Ó Céidigh

Rúnaíocht

Máire Ní Siurdán

Siobhán Uí Sheanáin

Rúnaí:

Siobhán Uí Sheanáin

Oifig:

Stiúideo Pháirc an Chuilinn,
Ascaill Pháirc an Chuilinn,
An Charraig Dhubh,
Co. Bhaile Átha Cliath

Ríomhphost:

nma@nationalmilkagency.ie

Láithreán gréasáin:

www.nationalmilkagency.ie

Aturnae:

Frank Mulvey,
Osbornes Solicitors,
Teach Mhóta na Mainistreach,
Sráid na Mainistreach,
An Nás,
Co. Chill Dara

Baincéirí:

Banc-Aontas Éireann cpt.,
52 Sráid Bhagóid Uachtarach,
Baile Átha Cliath 4.

Banc na hÉireann,
39 Faiche Stiabhna,
Baile Átha Cliath 2.

Iniúcháir:

Deloitte Ireland LLP,
Áras Deloitte & Touche,
Ardán Phort an Iarla,
Baile Átha Cliath 2.

CLÁR ÁBHAIR

1	Soláthairtí Bainne	12
2	An Margadh Bainne Úir	18
3	Conarthaí Cláraithe/Praghsanna	21
4	Próiseálaithe	27
Aguisín 1:	Tinreamh na gComhaltaí/Cruinnithe na Gníomhaireachta	28
Aguisín 2:	Cláir – Táirgeoirí – Conarthaí – Soláthairtí Bainne – Córais Phraghsála	29
Aguisín 3:	Difreálaigh i leith Mheánphraghsanna Bliantúla an Bhainne	31
Aguisín 4:	Struchtúr Sholáthairtí Bainne na dTáirgeoirí Cláraithe	33
Aguisín 5:	Tuarascálacha agus Ráitis Airgeadais	34
Aguisín 6:	Comhlíonadh/Forfheidhmiú	49
Aguisín 7:	Reachtanna agus Ionstraimí Reachtúla a Bhaineann leis an nGníomhaireacht	50

1. SOLÁTHAIRTÍ BAINNE

An Dr. Muiris Ó Céidigh,
Príomhfheidhmeannach

1.1 Soláthairtí Intíre Bainne

Cuireadh 7,585 milliún lítear de sholáthairtí intíre bainne chuig uachtarlanna agus sáslaigh phaisteartha in 2018, sin méadú 322 milliún lítear nó 4% i gcomparáid le 2017.

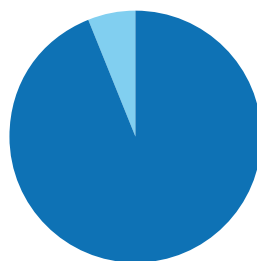
Meastar gurbh ionann líon na dtáirgeoirí bainne sa Stát in 2018 agus 17,000, an líon céanna a bhí ann in 2017. Táirgeadh meánsoláthairtí bliantúla bainne 446,000 lítear in aghaidh an táirgeora.

Úsáideadh 94% de na soláthairtí intíre bainne chun táirgí déiríochta a mhonarú, lena n-onnmhairiú den chuid ba mhó, agus próiseáladh 6% de na soláthairtí mar bhainne óil sa mhargadh intíre.

Coinníodh leis an bpatrún ard séasúrach táirgeachta i dtaobh soláthairtí intíre bainne in 2018, bunaithe ar tháirgeadh bainne féaraigh agus breith shéasúrach laonna: soláthraíodh 76% de na soláthairtí bainne sna seacht mí ó Mhárta go Meán Fómhair agus 24% díobh sna cúig mhí ó Dheireadh Fómhair go Feabhra agus na míonna sin san áireamh.

D'fhág dálaí aimsire neamhghnácha agus triomach samhraidh gur cuireadh bac ar an táirgeadh bainne sna chéad ocht mí den bhliain. Le haimsir mhaith an fhómhair, tháinig ardú 15% ar na soláthairtí bainne sna ceithre mhí dheireanacha den bhliain.

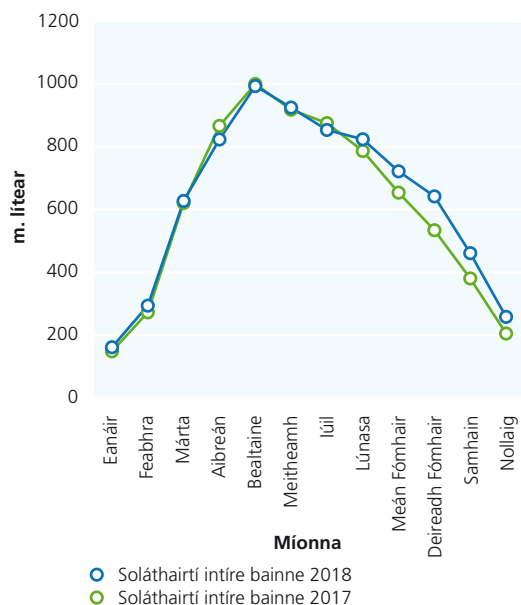
FÍOR 1.1 ÚSÁID NA SOLÁTHAIRTÍ BAINNE INTÍRE 2018

● Táirgí Déiríochta Monaraithe 94%
● Bainne Óil 6%

Cóimheas míosúil ard/iseal 6.1/1 a bhí ann i dtaca leis an bpróifíl soláthair bainne intíre, lenar cuimsíodh cóimheas míosúil ard/iseal 8.4/1 i ndáil le soláthairtí bainne ó tháirgeoirí bainne monarchan agus 2.1/1 i ndáil le soláthairtí bainne ó tháirgeoirí bainne cláraithe.

FÍOR 1.2 SOLÁTHAIRTÍ BAINNE INTÍRE IN AGHAIDH NA MÍOSA 2018 LE HAIS 2017

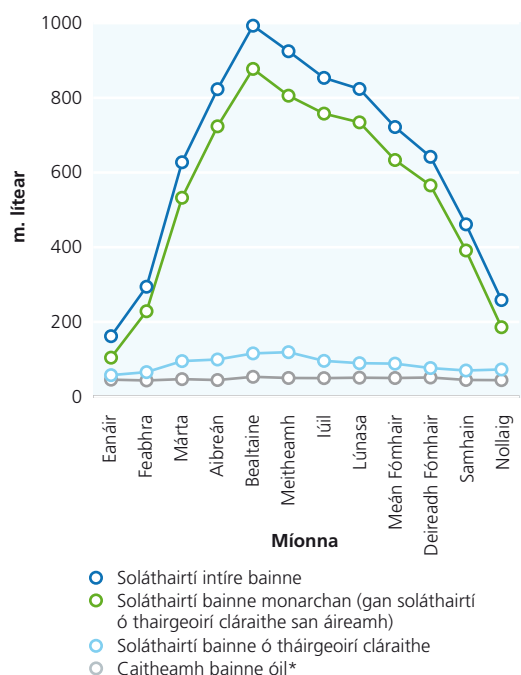
TÁBLA 1.0 SÉASÚRACHT NA SOLÁTHAIRTÍ INTÍRE BAINNE (DE RÉIR EARNÁLA) – 2002-2018

Bliain	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002
Cóimheas míosúil ard/iseal																	
Bainne Monarchan	8.4	9.5	8.7	11.1 ¹	8.6	8.6	9.1	6.8	8.7	8.1	7.1	8.2	8.7	8.2	8.0	8.2	8.9
Bainne Leachtach	2.0	2.1	2.0	2.3 ¹	1.8	1.9	1.8	1.8	1.9	1.7	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.9	2.0
Gach Cineál Bainne	6.1	6.7	6.3	7.6 ¹	5.9	5.8	5.6	5.1	5.8	4.9	5.4	5.6	5.7	5.5	5.5	5.6	6.1

¹ Dá ndéanfaí ardluachanna agus íseal-luachanna na míonna a ríomh tar éis gur cuireadh deireadh leis an gcuóta, is éard a bheadh sna cóimheasa ná 6.6, 1.7 agus 4.8

Foinse: An Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara/An Phríomhoifig Staidrimh

FÍOR 1.3 SOLÁTHAIRTÍ INTÍRE BAINNE, SOLÁTHAIRTÍ BAINNE MONARCHAN, SOLÁTHAIRTÍ Ó THÁIRGEOIRÍ CLÁRAITHE AGUS CAITHEAMH BAINNE ÓIL (MÍOSÚIL) 2018

* Bainne a díoladh chun óil laistigh den Stát, lena n-áirítear bulc-allmhairí bainne agus allmhairí bainne phacáistithe.

Foinsí: An Phríomhoifig Staidrimh/An Ghníomhaireacht Náisiúnta Bainne

1.2 Soláthairtí Bainne ó Tháirgeoirí Cláraithe

Is grúpa suntasach táirgeoirí iad na táirgeoirí bainne cláraithe san earnáil soláthair intíre bainne: cuimsíonn siad 10% de na táirgeoirí bainne go léir agus soláthraíonn siad 14% de na soláthairtí intíre bainne.

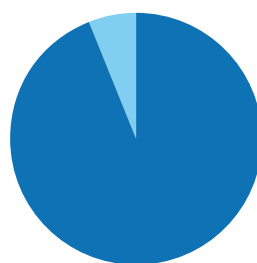
Ní hamháin go soláthraíonn siad riachtanais bhainne na tíre ar feadh na bliana ar fad ó thaobh bainne óil ach, thairis sin, soláthraíonn siad 8% de na soláthairtí bainne monarchan ar fad don tír.

Tháinig méadú 20 milliún lítear nó 2% ar mhéid iomlán na soláthairtí bainne ón 1,749 táirgeoir cláraithe sa Stát faoi chonarthaí Ar Feadh na Bliana ar Fad (AYR) agus conarthaí Mhionna an Gheimhridh Amháin in 2017/18, go dtí 1,031 milliún lítear, i gcomparáid le 1,011 milliún lítear sa bhliain 2016/17.

B'ionann na soláthairtí lena bpróiseáil chun óil agus 464 milliún lítear, nó 46% de na soláthairtí go léir ó tháirgeoirí cláraithe in 2017/18, agus b'ionann na soláthairtí lena bpróiseáil le haghaidh táirgí déiríochta monaraithe agus 567 milliún lítear, nó 55% de na soláthairtí iomlána.

Bhí na soláthairtí bainne a ceannaíodh faoi chonarthaí cláraithe lena bpróiseáil chun óil 5% níos mó ná díolacháin bainne úir na bpróiseálaithe in 2017/18, i gcomparáid le 9% in 2016/17, agus ba é an chúis ba mhó leis sin ná na socrúithe ceannacháin idirthréimhseacha a rinneadh idir próiseálaithe agus táirgeoirí i ndiaidh chomhdhlúthú an tionscail.

FÍOR 1.4 SOLÁTHAIRTÍ INTÍRE BAINNE 2018

● Soláthairtí ó Tháirgeoirí Bainne Monarchan 86%
● Soláthairtí ó Tháirgeoirí Cláraithe 14%

Bhí meánsoláthairtí bliantúla 616,000 lítear ag soláthraithe cláraithe faoi chonarthaí Ar Feadh na Bliana ar Fad in 2017/18 i gcomparáid le 585,000 lítear an bhliain roimhe sin, sin méadú 5%.

1.3 Soláthairtí Geimhridh Bainne

I gcúig mhí fhorordaithe an gheimhridh idir Deireadh Fómhair 2018 agus Feabhra 2019, sholáthair na táirgeoirí cláraithe 344 milliún lítear san iomlán, sin méadú 20 milliún lítear nó 6% ar na soláthairtí sa tréimhse chéanna in 2017/18, agus chuir siad clúdach soláthair 147% ar fáil de bhainne óil ar fud na tíre (lena n-áirítear allmhairí), is é sin 234 milliún lítear, nó clúdach soláthair 193% ar chaitheamh ó soláthairtí intíre amháin.

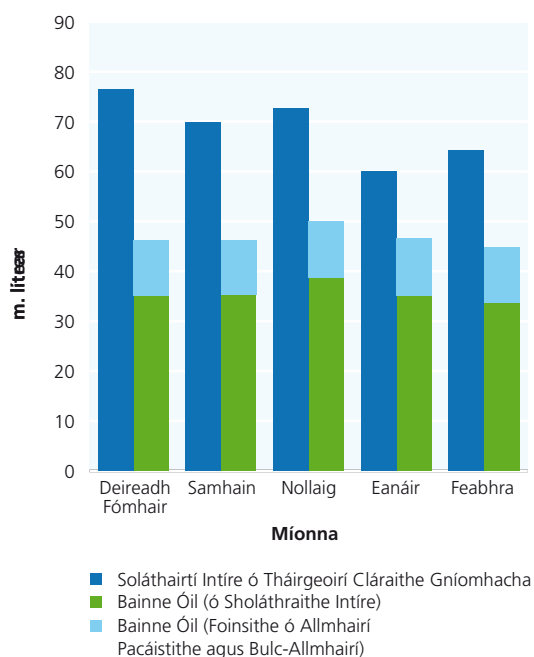
I mí na Nollag 2018 agus mí Eanáir 2019, sholáthair na táirgeoirí cláraithe 133 milliún lítear san iomlán, sin méadú 6 mhilliún lítear nó 5% ar na soláthairtí i leith na tréimhse céanna in 2017/18, agus chuir siad 25 milliún lítear ar fáil de bhreis ar an soláthar náisiúnta 97 milliún lítear bainne óil (lena n-áirítear allmhairí) sna míonna sin, sin clúdach soláthair 137%, nó clúdach soláthair 180% ar chaitheamh ó soláthairtí intíre amháin.

1.4 Allmhairí

Iomlán 811 milliún lítear a bhí i gceist leis na bulc-allmhairí bainne isteach sa Stát lena bpróiseáil ag uachtarlanna agus sáslaigh phaisteartha, sin laghdú 8 milliún lítear nó 1% i gcomparáid le 2017. Ba trasna na teorann ó Thuaisceart Éireann a tháinig na bulc-allmhairí bainne sin den chuid ba mhó agus bhí siad comhionann le 11% de na soláthairtí intíre agus le 35% de sholáthairtí bainne bliantúla Thuaisceart Éireann in 2018.

B'ionann bulc-allmhairí bainne 745 milliún lítear lena bpróiseáil ina dtáirgí déiríochta monaraithe sa Stát agus 92% de na hallmhairí iomlána bainne, agus b'ionann bulc-allmhairí bainne 66 milliún lítear, lena bpróiseáil chun óil sa Stát, agus 8% de na bulc-allmhairí bainne. Méadú 2 mhilliún lítear, nó 3%, a bhí i gceist leo i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin.

FÍOR 1.5 SOLÁTHAIRTÍ BAINNE IN AGHAIDH NA MÍOSA AG TÁIRGEOIRÍ CLÁRAITHE AGUS CAITHEAMH BAINNE ÓIL (NA MÍONNA FORORDAITHE DEIREADH FÓMHAIR 2018 – FEABHRA 2019)

Foinsí: An Phríomhoifig Staidrimh/An Ghníomhaireacht Náisiúnta Bainne

TÁBLA 1.6 BULC-ALLMHAIRÍ BAINNE MAR % DE NA SOLÁTHAIRTÍ BAINNE INTÍRE 1996-2018

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1996
Milliún lítear																				
Soláthairtí	7,585	7,263	6,654	6,395	5,469	5,423	5,225	5,377	5,173	4,801	4,959	5,090	5,083	4,915	5,116	5,157	5,032	5,179	5,012	5,144
Allmhairí1 (bulc)	811	803	813	594	511	411	406	356	388	427	464	473	566	550	377	349	278	209	304	–
Allmhairí mar %	11	11	12	9	9	8	8	7	8	9	9	9	11	11	7	7	5	4	6	–

¹ An Phríomhoifig Staidrimh

Measadh gur allmhairíodh 72 milliún lítear bainne úir i bpacáistí tomhaltóirí, sin méadú 2 mhilliún lítear nó 3% i gcomparáid leis an mbliain 2017.

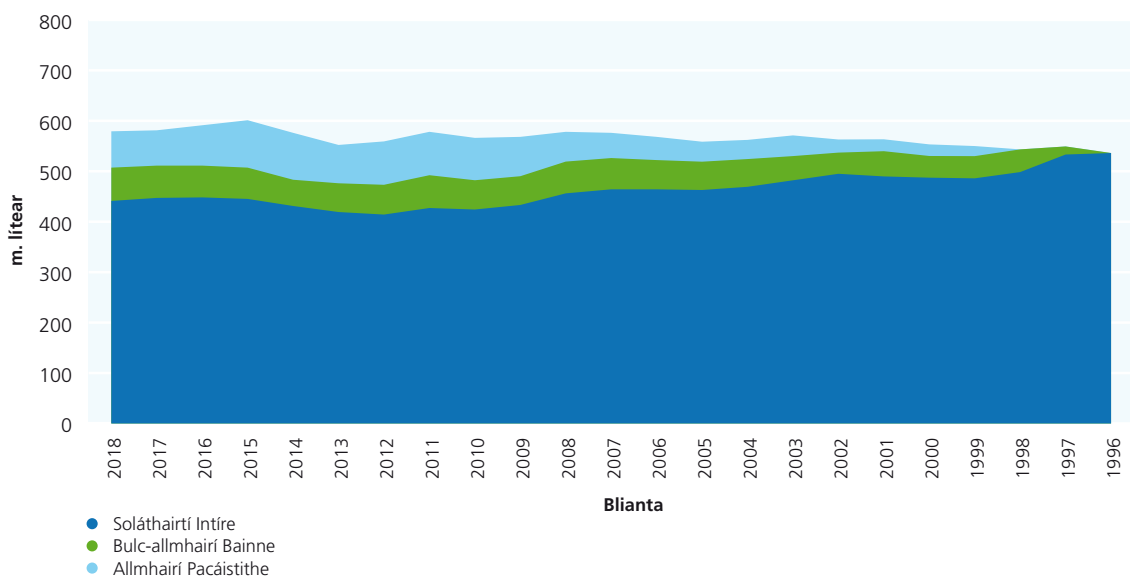
B'ionann na hallmhairí bainne iomlána chun óil i bpacáistí do thomhaltóirí agus i mbulc lena bpríseáil chun óil sa Stát agus 138 milliún lítear in 2018, sin méadú 4 mhilliún lítear, nó 3%, i gcomparáid le 2017.

TÁBLA 1.7 BULC-ALLMHAIRÍ BAINNE AGUS BAINNE PHACÁISTITHE CHUN ÓIL 1996-2018

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1996
Milliún lítear																				
Pacáistí do Thomhaltóirí	72*	70*	80*	94*	93*	89	86	86	84	78	59	50	46	40	38	41	26	24	23	0
Bulc-allmhairí	66	64	63	62	52	57	59	65	58	57	63	62	58	55	55	48	42	50	43	0
Allmhairí iomlána	138	134	143	156	145	146	145	151	142	135	122	112	104	95	93	89	68	74	66	0

* Meastacháin de chuid na Gníomhaireachta Náisiúnta Bainne

FÍOR 1.8 AN SCÍAR DEN MHARGADH INTÍRE BAINNE LEACHTAIGH A BHÍ AG ALLMHAIRÍ 1996-2018

Bhí sciar 76% de mhargadh bainne úir an Stáit ag na soláthairtí intíre, agus ba sciar 24% den mhargadh céanna sin a bhí ag na hallmhairí in 2018.

TÁBLA 1.9 AN MÉID BAINNE ÓIL A CAITHEADH Ó SHOLÁTHAIRTÍ INTÍRE AGUS Ó ALLMHAIRÍ 1996-2018

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1996
Milliún lítear																				
Caitheamh	579	581	590	601	576	565	563	578	567	568	578	577	568	559	556	571	563	564	553	536
Soláthairtí intíre	441	447	447	445	431	419	418	427	425	433	456	465	464	464	463	482	495	490	487	536
Allmhairí lomlána	138	134	143	156	145	146	145	151	142	135	122	112	104	95	93	89	68	74	66	0
Soláthairtí Baile mar % den Mhéid a Caitheadh	76	77	76	74	75	74	74	74	75	76	79	81	82	83	83	84	88	87	88	100
Allmhairí mar % den Mhéid a Caitheadh	24	23	24	26	25	26	26	26	25	24	21	19	18	17	17	16	12	13	12	0

Foinse: An Phríomhoifig Staidrimh/An Ghníomhaireacht Náisiúnta Baine

Ó 1996 i leith tá méadú tagtha ar na hallmhairí bainne úir chun óil go dtí thart ar 138 milliún lítear.

Tá sciar an mhargaidh de sholáthairtí cláraithe intíre sa mhargadh bainne úir laghdaithe ó 100% in 1996 go dtí 76% in 2018, agus tá an sciar den mhargadh atá ag allmhairí méadaithe óna náid go dtí 24%.

Rinne próiseálaithe agus miondíoltóirí (monaraíochta agus bainne leachtaigh) 883 milliún lítear bulcbhainne san iomlán a allmhairiú ó Thuaisceart Éireann agus b'ionann é sin agus 12% de na soláthairtí intíre bainne.

Tuaisceart Éireann – Soláthairtí Baine/Praghsanna Baine

B'ionann méid na soláthairtí bainne i dTuaisceart Éireann sa bhliain 2018 agus 2,345 milliún lítear, sin méadú 61 milliún lítear nó 3% i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin, agus tháinig na soláthairtí sin ó 2,545 feirmeoir déiríochta.

Bhí soláthairtí bainne na bliana ó Thuaisceart Éireann comhionann le 31% de sholáthairtí intíre bainne an Stáit.

Déantar os cionn 80% de sholáthairtí bainne bliantúla Thuaisceart Éireann a onnmhairiú mar tháirge deiridh nó mar bhainne amh.

Ón mbliain 1993 i leith, tá méadú 1,036 milliún lítear, nó 79%, tagtha ar sholáthairtí bliantúla bainne i dTuaisceart Éireann. Is méadú é ar éascaíodh dó mar gheall ar cheannach agus aistriú cuótaí bainne AE ón mBreatain Mhór. In 2018 rinneadh méid is ionann agus beagnach 80% den mhéadú ar na soláthairtí bainne i dTuaisceart Éireann ó 1993 a allmhairiú isteach sa Stát agus a phróiseáil ann.

TÁBLA 1.10 SOLÁTHAIRTÍ BAINNE SA STÁT AGUS I dTUAISCEART ÉIREANN 2018

	Poblacht na hÉireann	Tuaisceart Éireann
Soláthairtí lomlána – m. lítear	7,585	2,345
Meánmhéid Saille Ime	4.14	4.03
Meánmhéid Próitéine	3.48	3.28
Cóimheas míosúil ard/iseal	6.1/1	1.4/1
Soláthraithe – líon*	17,000	2,545
Meánlíon soláthairtí in aghaidh an tsoláthraí – lítear	446,000	921,000

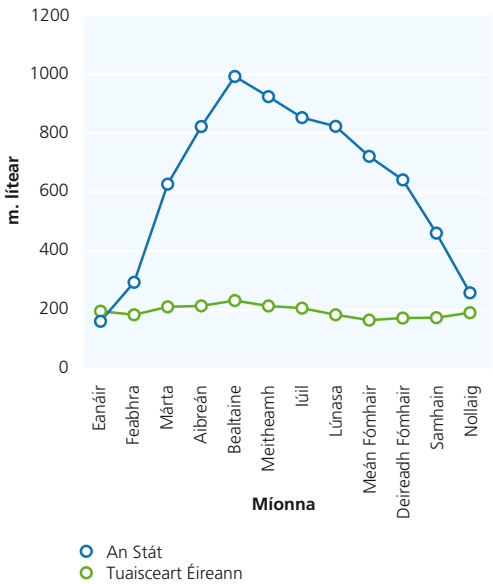
* Meastacháin de chuid na Gníomhaireachta Náisiúnta Baine

Tá difríocht mhór i gcónaí sa phatrún soláthair bhliantúil bainne i dTuaisceart Éireann i gcomparáid leis an Stát. Tá soláthairtí bainne ar fáil ar feadh na bliana go léir le cóimheas míosúil ard/iseal in 2018 de 1.4/1 i gcomparáid le 6.1/1 sa Stát.

Ba é a bhí i meánmhéid na soláthairtí bliantúla bainne in aghaidh an tsoláthraí i dTuaisceart Éireann in 2018 ná 921,000 lítear, is é sin le rá, níos mó ná dhá oiread mheánmhéid na soláthairtí bliantúla bainne in aghaidh an tsoláthraí sa Stát de 446,000 lítear.

FÍOR 1.11 SOLÁTHAIRTÍ BAINNE IN AGHAIDH NA MÍOSA 2018 SA STÁT AGUS I dTUAISCEART ÉIREANN

Sa bhliain 2018, ba é an glan-mheánphraghas bliantúil a íodadh le táirgeoirí i dTuaisceart Éireann as ucht soláthairtí bainne ar feadh na bliana ar fad ná 32.58 c/l, sin méadú 0.07 c/l i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin. Bhí an praghas sin 0.83 c/l nó 2% ní ba lú ná meánphraghas bliantúil na soláthairtí bainne monarchan sa Stát in 2018, is é sin 33.41 c/l. Bhí sé 3.58 c/l nó 10% ní ba lú ná meánphraghas bliantúil na soláthairtí bainne lena bpróiseáil chun óil sa Stát.

TÁBLA 1.12 SOLÁTHAIRTÍ BAINNE THUAISCEART ÉIREANN 1993-2018

	SOLÁTHAIRTÍ BAINNE	
	m. lítear	Innéacs
1993	1,309	100
2002	1,764	135
2003	1,772	135
2004	1,776	136
2005	1,865	142
2006	1,902	145
2007	1,918	146
2008	1,902	145
2009	1,772	135
2010	1,850	141
2011	1,977	150
2012	1,995	151
2013	2,008	153
2014	2,198	168
2015	2,266	173
2016	2,198*	168
2017	2,284	174
2018	2,345	179

Foinse: DARDNI
(* Athbhreithnithe)

2. AN MARGADH BAINNE ÚIR

Tá margadh bainne úir na hÉireann ar an margadh tomhaltóirí is mó le haghaidh bainne agus táirgí bainne sa Stát, agus bhí luach miondíola measta €521m aige in 2018.

Caitheadh 579 milliún lítear bainne leachtaigh úir sa tír anuraidh, sin laghdú 2 mhilliún lítear i gcomparáid le 2017. Is í Éire atá sa chéad áit ar liosta na dtíortha ar domhan ina n-óltar an méid is mó bainne úir in aghaidh an duine, agus ólaimid 121 lítear in aghaidh an duine sa bhliain.

B'ionann na díolacháin bainne gan bhearradh agus 61% de na díolacháin bainne úir, agus bainne beagmhéathrais agus bainne bearrtha a bhí sa 39% eile.

Bhí meánphragsanna miondíola náisiúnta an bhainne beagmhéathrais i bpacáistí 1 lítir amháin agus an bhainne gan bhearradh i bpacáistí 2 lítear in 2018, arna dtuairisciú ag an Phríomhoifig Staidrimh, cothrom le 104 c/l agus 170 c/l faoi seach. Níor tháinig aon athrú ar mheánphraghas na bpacáistí 1 lítir amháin (bainne beagmhéathrais), agus tháinig méadú 1 c/l nó 1% ar phraghas na bpacáistí 2 lítear (bainne gan bhearradh) i gcomparáid le 2017.

Díoladh thart ar 75% den bhainne úr i bpacáistí 2 lítear nó níos mó agus díoladh thart ar 25% de i bpacáistí 1 lítir amháin nó níos lú.

Ar bhonn an díolacháin sin, measann an Ghníomhaireacht Náisiúnta Bainne gurbh é an meánphraghas miondíola náisiúnta sa tír beag beann ar thoirt an phacáiste ná 90 c/l in 2018 i gcomparáid le 89 c/l in 2017, sin méadú 1 c/l nó 1%.

Ó 1995 go dtí 2011 thug an Phríomhoifig Staidrimh tuairisc ar mheánphraghas míosúil an bhainne gan bhearradh i bpacáistí 1 lítir amháin, agus i rith na tréimhse sin d'ardaigh an praghas 34 c/l nó 44%. Ó Eanáir 2012, scoir an Phríomhoifig Staidrimh de bheith ag tuairisciú ar mheánphraghas míosúil an bhainne gan bhearradh i bpacáistí 1 lítir amháin agus thosaigh sí ag tuairisciú ar phraghas an bhainne beagmhéathrais i bpacáistí 1 lítir amháin.

I dTábla 2.0, bhain an Ghníomhaireacht leas as meánphraghas an bhainne beagmhéathrais i bpacáistí 1 lítir amháin chun an praghasinnéacs tomhaltóirí i leith an bhainne ó 2012 a aghaidh a ríomh. Tríd is tríd, is ionann an praghas a ghearrtar ar bhainne féinlipéid gan bhearradh agus bainne beagmhéathrais féinlipéid i bpacáistí 1 lítir amháin i ngrúpaí siopaí miondíola. I roinnt cásanna, áfach, d'fhéadfadh praghsanna miondíola an bhainne beagmhéathrais i bpacáistí 1 lítir a bheith níos airde ná na praghsanna miondíola a ghearrtar ar bhainne gan bhearradh i bpacáistí 1 lítir amháin.

TÁBLA 2.0 INNÉACSANNA NA bPRAGHSANNA DO THOMHALTÓIRÍ – PRAGHSANNA BIA – PRAGHSANNA BAINNE MIONDÍOLA - PRAGHSANNA AN BHAINNE DON TÁIRGEOR 1995-2018

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	1996	1995
An Praghasinnéacs Tomhaltóirí	152	151	150	150	151	151	150	148	144	145	153	147	140	135	132	129	124	119	113	107	106	103	102	100
An Praghasinnéacs Bia	127	129	131	135	136	140	142	139	140	145	150	142	134	132	133	133	129	123	116	112	108	104	102	100
An Praghasinnéacs Bainne Miondíola																								
– bainne beagmhéathrais ¹	136	135	136	136	136	138	136	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– bainne gan bhearradh ²	–	–	–	–	–	–	–	144	144	145	144	118	110	110	110	112	110	108	105	104	104	104	104	100
An Praghasinnéacs Táirgeoirí ³	110	116	91	97	116	118	104	108	99	89	115	108	93	94	98	98	100	102	98	98	98	100	104	100

Foinsí: An Phríomhoifig Staidrimh/An Ghníomhaireacht Náisiúnta Bainne

¹ An Phríomhoifig Staidrimh – meánphraghas náisiúnta miondíola an bhainne beagmhéathrais i bpacáistí 1 lítir amháin (Tábla 2.1) (An Phríomhoifig Staidrimh ó Eanáir 2012).

² An Phríomhoifig Staidrimh – meánphraghas náisiúnta miondíola an bhainne gan bhearradh i bpacáistí 1 lítir amháin (Tábla 2.1) (An Phríomhoifig Staidrimh go Nollaig 2011).

³ An Ghníomhaireacht Náisiúnta Bainne – meánphraghas náisiúnta don táirgeoir ar sholáthairtí lena bpróiseáil chun óil (Tábla 2.1). Ní áirítear íocaíochtaí préimhe déiríochta ón Aontas Eorpach is iníoctha le faighteoirí incháilithe ó 2004 i leith.

TÁBLA 2.1 MEÁNPHRAGHSANNA BLIANTÚLA MIONDÍOLA BAINNE – PRAGHSANNA BLIANTÚLA AN BHAINNE DON TÁIRGEOR – SCÍAR NA dTÁIRGEORÍ DE PHRAGHAS MIONDÍOLA AN BHAINNE 1995-2018

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	1996	1995
	c/l	c/l	c/l	c/l	c/l	c/l	c/l	c/l	c/l	c/l	c/l	c/l	c/l	c/l	c/l	c/l	c/l	c/l	c/l	c/l	c/l	c/l	c/l	c/l
Pragsanna Miondíola																								
– bainne beagmhéathrais ¹	104	104	105	105	105	106	105	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– bainne gan bhearradh ²	–	–	–	–	–	–	–	111	111	112	111	91	85	85	85	86	85	83	81	80	80	80	80	77
Pragsanna don Táirgeoir ³	36.2	38.0	29.9	31.9	38.1	38.9	34.1	35.5	32.4	29.2	37.6	35.3	30.5	31.0	32.3	32.3	32.7	33.3	32.1	32.2	32.3	32.8	34.1	32.8
Praghas don Táirgeoir mar % de Mhiondíol ⁴	35%	37%	28%	30%	36%	37%	32%	32%	29%	26%	34%	39%	36%	36%	38%	38%	38%	40%	40%	40%	40%	41%	43%	43%

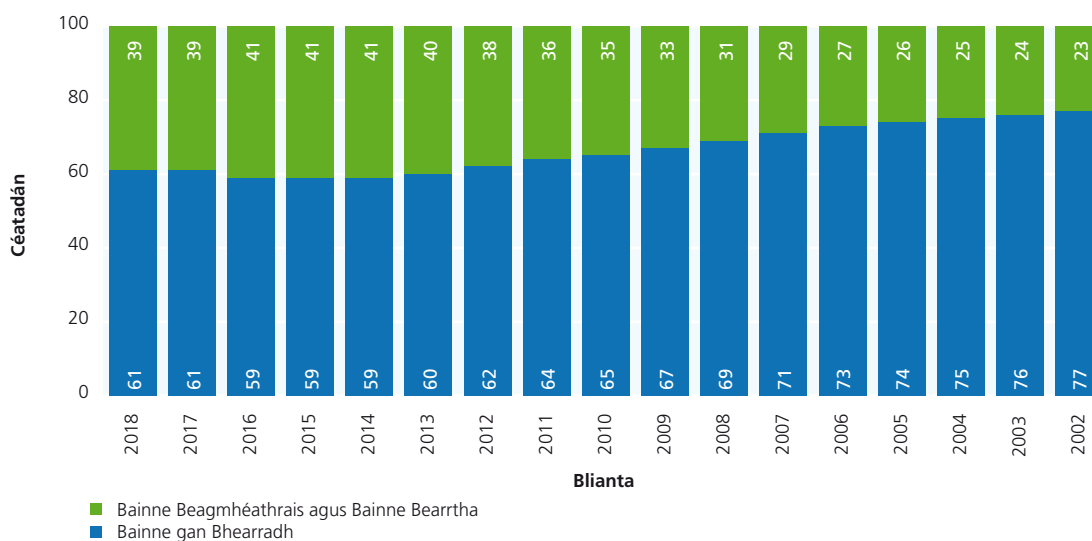
¹ An Phríomhoifig Staidrimh – meánphraghas náisiúnta bliantúil miondíola an bhainne beagmhéathrais i bpacáistí 1 lítir amháin (is ó Eanáir 2012 amháin a thugann an Phríomhoifig Staidrimh tuairisc ar bhainne beagmhéathrais i bpacáistí 1 lítir amháin).

² An Phríomhoifig Staidrimh – meánphraghas náisiúnta bliantúil miondíola an bhainne gan bhearradh i bpacáistí 1 lítir amháin.

³ An Gníomhaireacht Náisiúnta Bainne – meánphraghas náisiúnta bliantúil don táirgeoir ar bhainne lena phróiseáil chun óil.

⁴ An Gníomhaireacht Náisiúnta Bainne – bunaithe ar mheastachán na Gníomhaireachta gurb é 90 c/l meánphraghas náisiúnta miondíola an bhainne úir i bpacáistí beag beann ar thoir an phacáiste, bheadh praghas na dtáirgeoirí mar chéatadán den phraghas miondíola cothrom le 40% in 2018, i gcomparáid le 43% in 2017.

FÍOR 2.2 DÍOLACHÁIN BAINNE ÚIR – PRÓIFÍL TÁIRGE 2002-2018

Foinse: An Phríomhoifig Staidrimh

An Margadh Miondíola

Is iad na miondíoltóirí an príomhbhealach dáileacháin le haghaidh bainne úr, agus is iadsan a dháileann 79% den bhainne úr ar fad. Dar le foinsí sa tionscal, is í earnáil na lónadóireachta a d'úsáid 11% den bhainne úr agus díoladh 10% de ag leac an dorais.

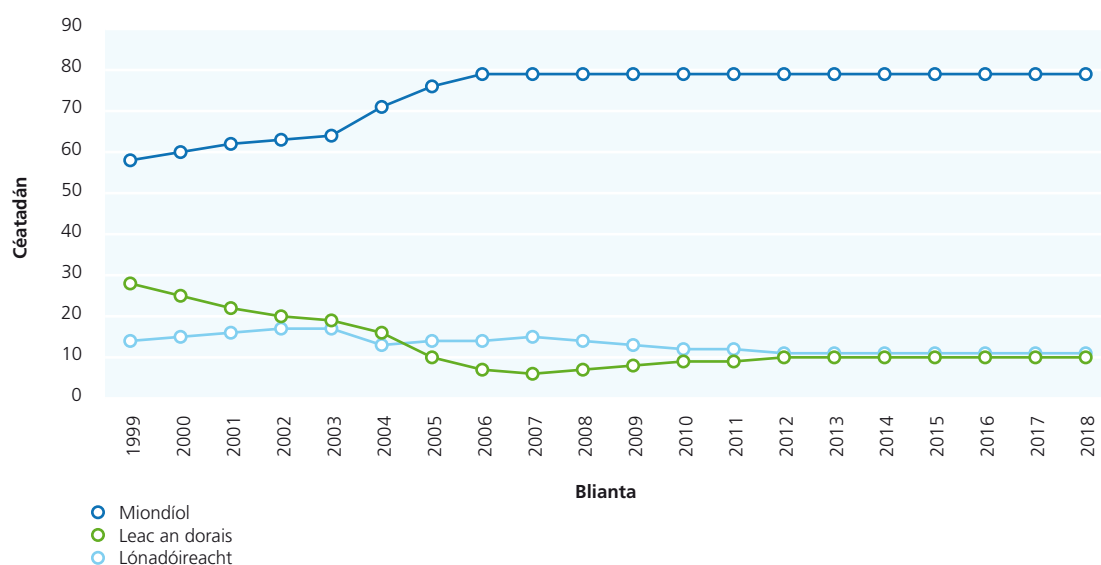
TÁBLA 2.3 SCIAR DEN MHARGADH GRÓSAEIREACHTA 2002-2018

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Tesco	22	22	22	24	25	26	27	28	27	26	26	26	26	26	25	23	24
SuperValu	22	22	23	25	25	20	20	20	20	20	20	20	20	20	19	19	19
Dunnes	22	22	23	24	24	24	23	23	23	25	24	24	22	22	22	21	22
Lidl/Aldi	23	23	22	17	16	14	12	12	12	11	10	7	6	6	5	6	1
Superquinn	–	–	–	–	–	5	6	5	7	7	8	8	8	8	9	8	9
Centra	4	4	4	4	4	4	4	4	2	2	2	2	3	2	3	3	3
Spar	4	4	4	4	4	4	4	4	2	2	2	2	2	2	3	3	2
Cinn eile	3	3	2	2	2	3	4	4	7	7	8	11	13	14	14	17	20
Iomlán	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Foinse: RGDATA – meastachán

Bhí 70% de sciar mhargadh grósaíreachta na hÉireann ag na trí ghrúpa siopaí miondíola is mó in 2018 agus bhí sciar 93% den mhargadh ag na cúig ghrúpa is mó, mar a bhí amhlaidh an bhliain roimhe sin.

FÍOR 2.4 SCIAR DEN MHARGADH 1999-2018

Foinse: Meastachán ón Tionscal

Tá miondíoltóirí ar lascaine, a raibh sciar 23% den mhargadh grósaíreachta acu in 2018 agus in 2017, i measc na bpríomháiteanna ina ndíoltar allmhairí bainne úir phacáistithe.

I dtaca le margadh bainne úir na hÉireann, meastar go bhfuil beagnach 70% den bhainne i siopaí miondíola á dhíol anois mar bhainne féinlipéid, dar le foinsí sa tionscal.

Bhí bainne féinlipéid i bpacáistí 2 lítear á mhiondíol ar lascaine 27% ar an meán i gcomparáid le bainne brandáilte na bpróiseálaithe.

3. CONARTHAÍ CLÁRAITHE/PRAGHSANNA

TÁBLA 3.0 CINEÁLACHA CONARTHAÍ

Bliain Bhainne	Conarthaí Iomlána	Ar Feadh na Bliana ar Fad	Míonna Geimhridh
1995/96	3,344	3,206	138
2000/01	2,837	2,725	112
2005/06	2,282	2,104	178
2010/11	1,950	1,790	160
2015/16	1,754	1,657	97
2016/17	1,808	1,706	102
2017/18	1,749	1,652	97

Clár Conarthaí amháin an 31 Nollaig gach bliain. Coinnítear an Clár Conarthaí mar chlár oscailte.

Féadfaidh próiseálaithe agus táirgeoirí conarthaí a chlárú i leith blianta bainne aonair. Leantar de chlárú conarthaí ar feadh na bliana ar fad. Féach Aguisín 2 B i gcomhair Chlár na gConarthaí 1995/96.

- Laghdaigh líon na gconarthaí cláraithe soláthair bainne in 2018 go dtí 1,749, sin laghdú 59 conradh i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin.
- Tháinig laghdú 54, go dtí 1,652, ar líon na gconarthaí Ar Feadh na Bliana ar Fad (AYR) agus tháinig laghdú 5, go dtí 97, ar líon na gconarthaí geimhridh.
- Bhí conarthaí Ar Feadh na Bliana ar Fad (AYR) fós ar an bpríomhchineál conartha, agus chlúdaigh siadsan 94% de na conarthaí agus 99% de na soláthairtí bainne, mar a bhí amhlaidh an bhliain roimhe sin.
- Chlúdaigh conarthaí geimhridh 6% de na conarthaí agus 1% de na soláthairtí bainne.
- Ó bunaíodh an Ghníomhaireacht tá laghdú 48% tagtha ar líon na gconarthaí cláraithe, ó 3,344 in 1995.
- Na soláthairtí bainne a ceannaíodh faoi chonarthaí cláraithe in 2017/18, bhí siad 5% ní b'airde ná na díolacháin bainne úir sa tír, i gcomparáid le 9% ní b'airde in 2016/17. Ba é an chúis ba mhó leis sin ná socruithe ceannaigh idirtheirmhseacha a bheith déanta idir próiseálaithe agus roinnt táirgeoirí tar éis chomhdhlúthú an tionscail.

TÁBLA 3.1 AICMIÚ NA gCONARTHAÍ CLÁRAITHE DE RÉIR CINEÁIL/SOLÁTHAIRTÍ – 2017/18 & 2016/17

	Conarthaí				Soláthairtí Bainne			
	2017/18		2016/17		2017/18		2016/17	
	Líon	%	Líon	%	m. lítear	%	m. lítear	%
Ar Feadh na Bliana ar Fad	1,652	94	1,706	94	459.3	99	479.5	99
Geimhreadh	97	6	102	6	5.1	1	6.5	1
Iomlán	1,749	100	1,808	100	464.4	100	486.0	100

3.1 CÓRAIS PHRAGHSÁLA NA gCONARTHAÍ

- Baineann próiseálaithe leas as dhá chóras praghsála bainne nuair a cheannaíonn siad bainne ó tháirgeoirí lena phróiseáil chun óil, is iad sin Córas Phraghas an Bhainne Monarchan móide Bónas (Córas MMP) agus Córas an Phraghais Chomhréidh (Córas COMHRÉIDH).

- Faoi gCóras MMP, bíonn praghais an bhainne nasctha le praghais míosúla an phróiseálaí ar bhainne monarchan, mar aon le difreálaigh phraghais i leith comhábhar, agus íoctar é sin móide íocaíochtaí bónais, idir íocaíochtaí athraitheacha agus íocaíochtaí seasta, i dtréimhsí an gheimhridh, a mhaireann idir ceithre mhí agus sé mhí. D'íoc roinnt próiseálaithe cláraithe bónais ísle mhíosúla freisin i míonna an tsamhraidh.

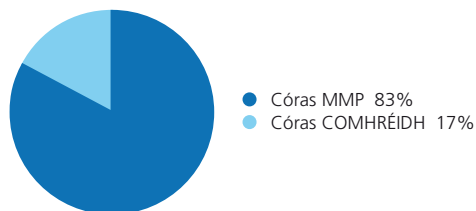

- Faoi gCóras COMHRÉIDH, íoctar as an mbainne ar phraghas míosúil comhréidh in aghaidh an lítir, gan aon difreálach praghas maidir le comhábhair an bhainne. Íoctar praghsanna níos airde i rith mhíonna an gheimhridh.
- I gcás dhá phróiseálaí, bhí conarthaí acu faoinar cuireadh an córas COMHRÉIDH i bhfeidhm i míonna sonracha den gheimhreadh agus an Córas MMP sna míonna eile. Tá an Ghníomhaireacht ag déanamh athbhreithniú ar na conarthaí sin faoi láthair ó thaobh a n-aicmithe.
- In 2017/18, cuireadh an Córas MMP i bhfeidhm i gcás 83% de na conarthaí AYR agus i gcás 78% de na soláthairtí bainne, mar a bhí amhlaidh in 2016/17.
- Cuireadh an Córas COMHRÉIDH i bhfeidhm i gcás 17% de na conarthaí AYR agus i gcás 22% de na soláthairtí bainne, mar a bhí amhlaidh in 2016/17.

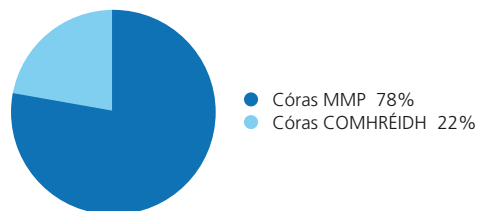
TÁBLA 3.2 CONARTHAÍ AR FEADH NA BLIANA AR FAD DE RÉIR CINEÁIL AGUS CÓRAS PRAGHSÁLA 2017/18 & 2016/17

Córais Phraghsála	Conarthaí				Soláthairtí Bainne			
	2017/18		2016/17		2017/18		2016/17	
	Líon	%	Líon	%	m. lítear	%	m. lítear	%
CÓRAS MMP	1,367	83	1,410	83	359.7	78	375.9	78
CÓRAS COMHRÉIDH	285	17	296	17	99.6	22	103.6	22
AYR IOMLÁN	1,652	100	1,706	100	459.3	100	479.5	100

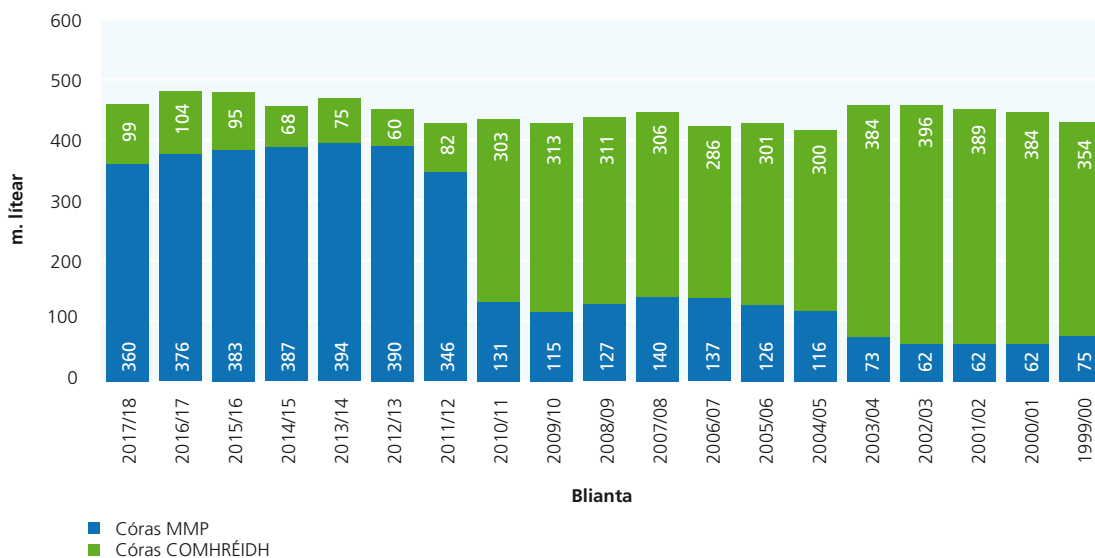
FÍOR 3.3 CÓRAIS PHRAGHSÁLA/CONARTHAÍ 2017/18

FÍOR 3.4 CÓRAIS PHRAGHSÁLA/SOLÁTHAIRTÍ BAINNE 2017/18

FÍOR 3.5 CONARTHAÍ AR FEADH NA BLIANA AR FAD – CÓRAIS PHRAGHSÁLA/SOLÁTHAIRTÍ 1999/00 – 2017/18

TÁBLA 3.6 MEÁNPHRAGHSANNA BLIANTÚLA BAINNE A ÍOCADH FAOI CHONARTHAÍ AR FEADH NA BLIANA AR FAD – 2017/18 & 2016/17

Córais Phraghsála	Meánphraghsanna		Arduithe ar Phraghsanna	Conarthaí	Soláthairtí Bainne
	2017/18	2016/17	2017/18	2017/18	2017/18
	c/lítear	c/lítear	c/lítear	líon	m. lítear
MMP	37.12	36.88	0.24	1,367	359.7
COMHRÉIDH	35.78	35.12	0.66	285	99.6
Conarthaí AYR	36.83	36.50	0.33	1,652	459.3

Baineann na praghsanna le conarthaí AYR faoina gcuirtear an Córas MMP agus an Córas COMHRÉIDH i bhfeidhm agus is praghsanna iad atá infhála ar bhainne ar fhágáil na feirme, gan CBL san áireamh agus gach bóna caighdeáin agus bóna eile san áireamh iontu, agus sula mbaintear pionóis agus tobhaigh reachtúla astu. Déantar praghsanna a ualú de réir na dtoirteanna a cheannaítear gach mí. I gcás conarthaí faoina gcuirtear an Córas MMP i bhfeidhm, bíonn na praghsanna nasctha le praghsanna míosúla monarchan agus bónaís curtha leo, idir íocaíochtaí athraitheacha agus íocaíochtaí seasta. I gcás dhá phróiseálaí, bhí conarthaí acu faoinar cuireadh an córas COMHRÉIDH i bhfeidhm i míonna sonracha den gheimhreadh agus an Córas MMP sna míonna eile. Tá an Ghníomhaireacht ag déanamh athbhreithniú ar na conarthaí sin faoi láthair ó thaobh a n-aicmithe.

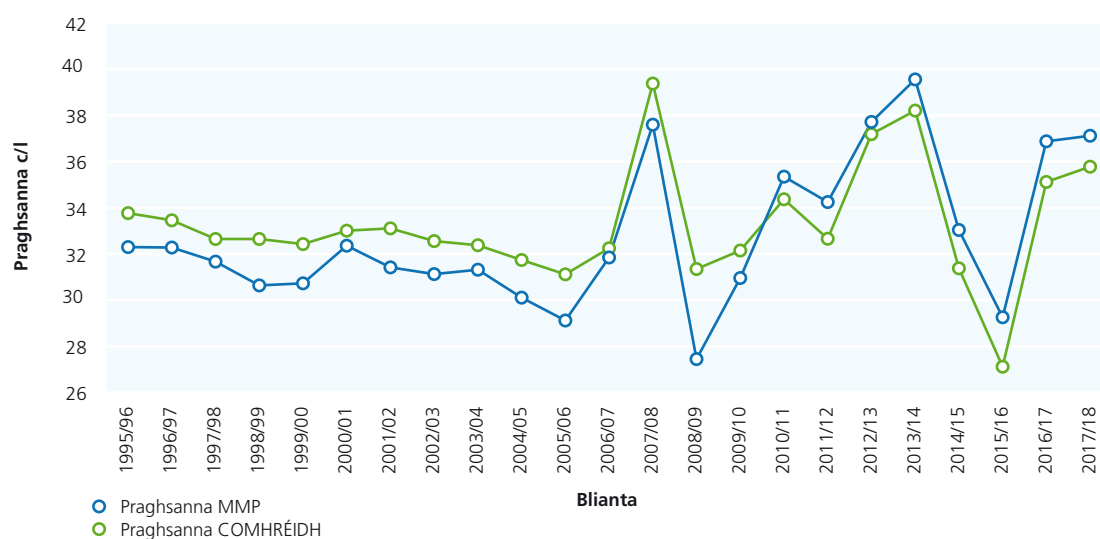
Ba é an meánphraghas a íocadh faoi chonarthaí an Chórais AYR MMP in 2017/18 ná 37.12 c/l, sin méadú 0.24 c/l nó 1% i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin.

- ▶ Ba é an meánphraghas a íocadh faoi chonarthaí an Chórais AYR COMHRÉIDH in 2017/18 ná 35.78 c/l, sin méadú 0.66 c/l nó 2% i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin.
- ▶ Ba é an meánphraghas a íocadh faoi gach conradh AYR in 2017/18 ná 36.83 c/l, sin méadú 0.33 c/l nó 1% i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin.
- ▶ Bhí an meánphraghas bliantúil 37.12 c/l faoin gCóras MMP 1.34 c/l níos airde ná an

meánphraghas bliantúil a íocadh faoin gCóras COMHRÉIDH i gcomparáid le 1.76 c/l an bhliain bhainne roimhe sin.

- ▶ Cheannaigh ocht bpróiseálaí soláthairtí faoin gCóras MMP amháin ina gcuid conarthaí.
- ▶ Cheannaigh trí phróiseálaí soláthairtí faoin gCóras COMHRÉIDH amháin ina gcuid conarthaí.
- ▶ Cheannaigh dhá phróiseálaí soláthairtí faoin gCóras COMHRÉIDH agus faoin gCóras MMP araon.
- ▶ Tá sceideal ina dtaispeántar meánphraghsanna bliantúla faoi chonarthaí AYR ó 1995/96 leagtha amach in Aguisín 3 (Tábla A).

FÍOR 3.7 CONARTHAÍ AYR – MEÁNPHRAGHSANNA BLIANTÚLA MMP AGUS COMHRÉIDH 1995/96 – 2017/18

Féach Aguisín 3 (Tábla A).

3.2 PRÍOMHCHONARTHAÍ AYR – PRAGHSANNA A ÍOCADH IN 2017/18 & 2016/17

- Seo thíos tábla ina bhfuil na meánphraghsanna bliantúla a íocadh ar bhainne faoin ocht gconradh ba mhó, lena gclúdaítear 80% de na conarthaí AYR agus 82% de na soláthairtí bainne AYR.

TÁBLA 3.8 CONARTHAÍ AR FEADH NA BLIANA AR FAD – MEÁNPHRAGHSANNA A ÍOCADH FAOI NA CONARTHAÍ BA MHÓ TOIRT BAINNE – 2017/18 & 2016/17

CONARTHAÍ AN CHÓRAIS MMP							
Cineálacha Conarthaí	Meánphraghsanna Bliantúla Móide Bónas ¹		Meán Bliantúil na mBónas Míosúil		Bunphraghsanna		Athrú ar na Meánphraghsanna Bliantúla
	2017/18	2016/17	2017/18	2016/17	2017/18	2016/17	Méaduithe/Laghduithe
	c/l	c/l	c/l	c/l	c/l	c/l	c/l
A1	37.57	37.61	3.41	4.84	34.16	32.77	(0.04)
B1	35.78	35.87	1.61	2.66	34.17	33.21	(0.09)
B2	35.94	34.69	4.32	4.02	31.62	30.67	1.25
D	37.89	36.86	3.86	3.91	34.03	32.95	1.03
F	36.82	36.78	3.86	3.82	32.96	32.96	0.04
H	37.08	36.13	2.65	2.51	34.43	33.67	0.95

CONARTHAÍ AN CHÓRAIS CHOMHRÉIDH							
Cineálacha Conarthaí	Meánphraghsanna Bliantúla ¹		Pragsanna Geimhridh(6 mhí)		Pragsanna Samhraidh(6 mhí)		Athrú ar na Meánphraghsanna Bliantúla
	2017/18	2016/17	2017/18	2016/17	2017/18	2016/17	Increases/Decreases
	c/l	c/l	c/l	c/l	c/l	c/l	c/l
D1	33.25	33.94	36.90	36.28	30.05	31.92	(0.69)
J	35.92	35.04	39.75	35.14	32.08	34.94	0.88

¹ Gan CBL san áireamh

3.3 CONARTHAÍ GEIMHRIDH – PRAGHSANNA A ÍOCADH

TÁBLA 3.9 CONARTHAÍ GEIMHRIDH – PRAGHSANNA/SOLÁTHAIRTÍ – 2017/18 & 2016/17

Córais Phraghsála	Conarthaí		Soláthairtí Bainne		2017/18	2016/17
	Líon	%	m. lítear	%	Meánphraghas – Míonna an Gheimhridh c/lítear	Meánphraghas – Míonna an Gheimhridh c/lítear
Córas MMP	74	76	3.5	69	47.75	44.42
Córas COMHRÉIDH	23	24	1.6	31	41.78	36.31
Iomlán	97	100	5.1	100	45.91	42.28

Faoi na conarthaí geimhridh, geallann táirgeoir bainne a sholáthar i gcomhair a phróiseála chun óil i rith roinnt de mhíonna forordaithe an gheimhridh nó iad go léir (Deireadh Fómhair go Feabhra). Clúdaíodh 5.1 milliún lítear bainne faoi 97 Conradh Geimhridh (laghdú 1.4 milliún lítear ar an mbliain roimhe sin) agus b'ionann é sin agus 5% de na conarthaí go léir agus 1% de na soláthairtí bainne.

3.4 GACH CONRADH – PRAGHSANNA A ÍOCADH – BLIANTA BAINNE 2017/18 & 2016/17

Ba é an meánphraghas a íocadh faoi gach conradh, idir Chonarthaí Ar Feadh na Bliana ar Fad agus Chonarthaí i leith Mhíonna an Gheimhridh Amháin in 2017/18 ná 36.93 c/l, sin méadú 0.35 c/l nó 1% i gcomparáid leis an mbliain bhainne roimhe sin.

TÁBLA 3.10 PRAGHSANNA A ÍOCADH FAOI GACH CONRADH AGUS GACH CÓRAS PRAGHSÁLA IN 2017/18 & 2016/17

Tréimhse	2017/18 1,749 conradh 464 milliún lítear	2016/17 1,808 conradh 486 milliún lítear	Changes (59 conradh) (22 milliún lítear)
	c/lítear	c/lítear	c/lítear
Míonna geimhridh Deireadh Fómhair – Márta (6)	41.14	37.88	3.26
Míonna samhraidh Aibreán – Meán Fómhair (6)	32.31	35.14	(2.83)
Meánphraghsanna Bliantúla	36.93	36.58	0.35

Baineann na praghsanna le conarthaí AYR agus conarthaí Geimhridh faoina gcuirtear an Córas MMP agus an Córas COMHRÉIDH i bhfeidhm agus is praghsanna iad atá infhála ar bhainne ar fhágáil na feirme, gan CBL san áireamh agus gach bóna caighdeán agus bóna eile san áireamh iontu, agus sula mbaintear pionóis agus tobhaigh reachtúla astu. Déantar praghsanna a ualú de réir na dtoirteanna a cheannaítear gach mí. Tá caighdeánú déanta ar na tréimhsí íocaíochta i leith gach conartha ionas gur tréimhse sé mhí atá i gceist ina ndéantar íocaíocht bhreise geimhridh (Deireadh Fómhair go Márta) mar aon le tréimhse shamhraidh sé mhí (Aibreán go Meán Fómhair).

3.5 PRAGHSANNA BAINNE 2018

MEÁNPHRAGHSANNA BLIANTÚLA AN BHAINNE LEACHTAIGH AGUS AN BHAINNE MONARCHAN IN AGHAIDH NA BLIANA 2018

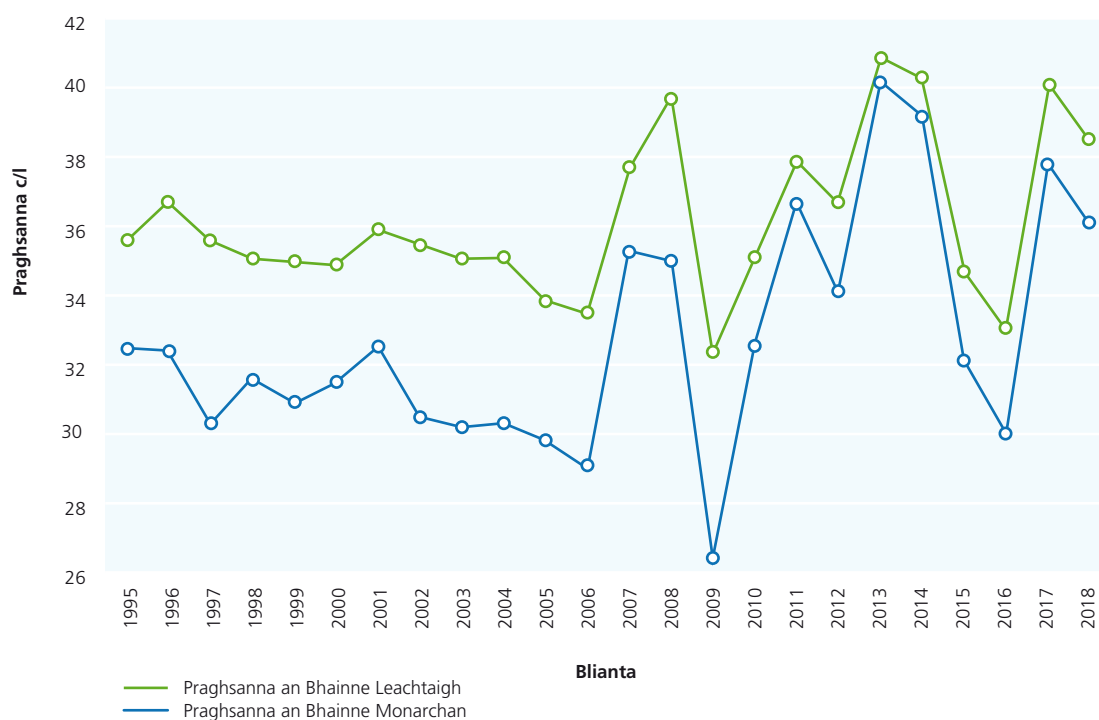
- ▶ Sa bhliain féilire 2018, lena n-áirítear na chéad trí mhí den bhliain bhainne 2018/19, ba é an meánphraghas bliantúil a íocadh faoi na conarthaí cláraithe uile (conarthaí AYR agus conarthaí Geimhridh) ná 36.16 c/l. Bhí an praghas sa bhliain féilire sin 0.77 c/l ní b'ísle ná an meánphraghas bliantúil 36.93 c/l a íocadh sa bhliain bhainne 2017/18 mar gheall ar phraghsanna monarchan míosúla ní b'ísle a d'íoc na próiseálaithe sa chéad trí mhí de 2018/19.
- ▶ In 2018, íocadh meánphraghas bliantúil 36.16 c/l faoi na conarthaí cláraithe go léir, an cúigiú praghas ab airde riamh, agus bhí sé sin 1.84 c/l nó 5% ní b'ísle ná an meánphraghas bliantúil 38.00 c/l a íocadh in 2017.
- ▶ Ba é an mheándreasacht bhliantúil i leith bainne leachtach a íocadh faoin gCóras MMP in 2018 ná 3.6 c/l, sin laghdú 0.1 c/l i gcomparáid le luach na bliana 2017.
- ▶ I gcás soláthairtí cláraithe ar íocadh astu faoin gCóras MMP, ba é an meánphraghas bliantúil a íocadh ná 36.31 c/l, laghdú 2.07 c/l nó 5% i gcomparáid le 2017.
- ▶ I gcás soláthairtí cláraithe ar íocadh astu faoin gCóras COMHRÉIDH, ba é an meánphraghas bliantúil a íocadh ná 35.18 c/l, laghdú 1.08 c/l nó 3% i gcomparáid le 2017. Bhí an meánphraghas bliantúil COTHROM 1.13 c/l nó 3% ní b'ísle ná an meánphraghas bliantúil MMP.
- ▶ B'ionann meánphraghas bliantúil na soláthairtí bainne monarchan in 2018, gan CBL san áireamh agus tar éis táillí bailiúcháin a ghearradh, agus 33.41 c/l, sin laghdú 1.98 c/l, nó 6%, ar mheánphraghas bliantúil na soláthairtí sin in 2017, 35.39 c/l.
- ▶ Ba é an difreálach in 2018 idir meánphraghas bliantúil an táirgeora ar sholáthairtí bainne chun óil, 36.16 c/l, agus meánphraghas bliantúil an táirgeora ar sholáthairtí bainne monarchan, 33.41 c/l, ná 2.75 c/l, sin méadú 0.14 c/l i gcomparáid leis an difreálach 2.61 c/l in 2017.

► Tá tábla ina dtaispeántar meánphraghsanna bliantúla bainne don táirgeoir ar an mbainne óil agus ar na soláthairtí lena bpróiseáil i gcomhair monaraíochta ó 1995 i leith leagtha amach in Aguisín 3 (Tábla B (i)).

► Bunaithe ar an gcion solad céanna tríd is tríd a bheith i soláthairtí bainne leachtaigh agus bainne monarchan in 2018, measadh gurb ionann an difreálach bliantúil idir meánphraghas an bhainne leachtaigh agus meánphraghas coigeartaithe an bhainne monarchan agus 3.19 c/l, i gcomparáid le 3.37 c/l in 2017. Aguisín 3 (Tábla B (ii)).

FÍOR 3.11 PRAGHSANNA AN BHAINNE DON TÁIRGEOIR – MEÁIN BHLIANTÚLA – BAINNE LEACHTACH/BAINNE MONARCHAN 1995-2018

4. PRÓISEÁLAITHE

TÁBLA 4.0 STRUCHTÚR NA bPRÓISEÁLAITHE CLÁRAITHE DE RÉIR CONARTHAÍ AGUS BANDAÍ SOLÁTHAIR 2017/18

BANDAÍ SOLÁTHAIR BAINNE	LÍON NA bPRÓISEÁLAITHE	CONARTHAÍ CLÁRAITHE		SOLÁTHAIRTÍ CLÁRAITHE	
		líon	%	m. lítear	%
0-20	7	185	11	38.9	8
20-40	2	211	12	42.2	9
Over 40	3	1,353	77	383.3	83
IOMLÁN	12	1,749	100	464.4	100

Amhail an 31 Nollaig 2018

- Tá struchtúr an tionscail thar a bheith comhchruinnithe. Na trí phróiseálaí a raibh soláthairtí bliantúla breis is 40 milliún lítear bainne acu lena bpróiseáil chun óil, ba iadsan ba bhun le 77% de na conarthaí cláraithe agus le 83% de na soláthairtí cláraithe bainne.
- Áirítear i measc an 12 phróiseálaí chláraithe próiseálaí amháin atá cláraithe mar tháirgeoir freisin.
- Bhí 14 ionad teaschoireála ceadúnaithe i dtaobh bainne a phróiseáil chun óil sa Stát amhail an 31 Nollaig 2018, agus bhí dhá cheann déag de na hionaid sin á n-oibriú ag an dáréag próiseálaithe a bhí cláraithe leis an nGníomhaireacht.
- Bhí dhá phróiseálaí ann a oibríonn gléasraí sa Stát i leith bainne a phróiseáil chun óil (lena n-áirítear bainne UTC) agus ar próiseálaithe iad nach bhfuil cláraithe leis an nGníomhaireacht.
- Ba é a bhí sa mheánmhéid bliantúil soláthairtí bainne a próiseáladh in aghaidh an ionaid arna oibriú ag próiseálaithe cláraithe in 2018 ná 38.7 milliún lítear.

AGUISÍN 1: TINREAMH NA gCOMHALTAÍ/ CRUINNITHE NA GNÍOMHAIREACHTA

Comhaltaí	Cruinnithe ar Freastalaíodh Orthu 2018
Denis Murphy – Cathaoirleach	6
Aidan Casey ¹	6
William Lennon ¹	6
Padraig Mulligan ¹	5
Dan Buckley ²	1
Larry Hannon ²	1
Teddy Cashman ³	4
Denis Fagan ³	6
T.J. Flanagan ⁴	5
Tony O'Driscoll ⁴	6
Frank Tobin ⁵	3
Eoghan Sweeney ⁷	2
John Fitzgerald ⁵	1
Stephen Blewitt ⁵	0
Walter Maloney ⁴	5
John Foster ⁴	3
Richard Donohue ⁴	6
Michael Kilcoyne ⁴	6

¹ Atoghadh é ar an 30 Deireadh Fómhair 2018

² Toghadh é ar an 30 Deireadh Fómhair 2018

³ Níor chuir sé a ainm ar aghaidh lena atoghadh

⁴ Athcheapadh ar an 30 Deireadh Fómhair 2018

⁵ Ceapadh é ar an 30 Deireadh Fómhair 2018

⁶ Níor chuir sé a ainm ar aghaidh

⁷ D'éirigh sé as ar an 10 Iúil 2018

Thionóil an Ghníomhaireacht sé chruinniú i rith na bliana agus d'fhreastail 83% de na comhaltaí orthu.

Tionóladh dhá chruinniú den Choiste Iníúcháireachta agus Riosca.

Bhí dhá chruinniú ag an gCathaoirleach agus an Príomhfheidhmeannach le hoifigigh ón Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara agus thug siad an fhaisnéis is déanaí dóibh maidir le rialú an tsoláthair bainne a phróiseáiltear chun óil, agus maidir le forbairtí in earnáil an bhainne leachtaigh.

Bíonn teagmháil rialta ag an nGníomhaireacht, trína feidhmeannas, le hionadaithe as Teagasc, ón gComhairle Náisiúnta Déiríochta, ón gCumann Náisiúnta Déiríochta, ó Fheirmeoirí Aontaithe na hÉireann, agus le grúpaí agus le heagraíochtaí eile.

I rith na bliana, phléigh na comhaltaí an fhéidearthacht i dtaobh teicneolaíocht bhlocshlabhra a chur i bhfeidhm in earnáil na déiríochta.

Ba é an tUasal Denis Fagan ainmní na Gníomhaireachta ar Bhord na Comhairle Náisiúnta Déiríochta in 2018.

AGUISÍN 2: CLÁIR – TÁIRGEOIRÍ – CONARTHAÍ – SOLÁTHAIRTÍ BAINNE – CÓRAIS PRAGHSANNA

A CLÁR NA dTÁIRGEOIRÍ

Blianta Bainne	Táirgeoirí a Cláraíodh	Táirgeoirí a Baineadh den Chlár	Táirgeoirí Nua
1995/96	3,360	2	2,472
1996/97	3,344	57	41
1997/98	3,300	142	98
1998/99	3,181	129	10
1999/00	3,209	66	94
2000/01	3,359	25	175
2001/02	3,093	282	16
2002/03	3,133	58	98
2003/04	2,716	486	69
2004/05	2,575	194	53
2005/06	2,492	141	58
2006/07	2,520	12	40
2007/08	2,371	161	12
2008/09	2,357	69	55
2009/10	2,367	84	94
2010/11	2,352	87	72
2011/12	2,034	339	21
2012/13	2,044	10	20
2013/14	2,039	32	27
2014/15	1,982	86	28
2015/16	1,841	178	37
2016/17	1,901	64	120
2017/18	1,830	88	17

Clár na dTáirgeoirí amhail an 31 Nollaig gach bliain.

Fághtar táirgeoirí ar an gClár go dtí go gcuirtear an Ghníomhaireacht ar an eolas go bhfuil táirgeoirí scortha go buan de bheith ag soláthar bainne lena phróiseáil chun óil. I gcás roinnt táirgeoirí nach bhfuil conarthaí cláraithe acu, fághtar ar an gClár iad go dtí go bhfaighfear an fógra sin.

B CLÁR NA gCONARTHAÍ – CINEÁLACHA

Bliain Bhainne	Conarthaí Iomlána	Ar Feadh na Bliana ar Fad	Míonna Geimhridh
1995/96	3,344	3,206	138
1996/97	3,284	3,151	133
1997/98	2,908	2,783	125
1998/99	2,833	2,709	124
1999/00	2,762	2,642	120
2000/01	2,837	2,725	112
2001/02	2,720	2,620	100
2002/03	2,736	2,583	153
2003/04	2,656	2,510	146
2004/05	2,336	2,199	137
2005/06	2,282	2,104	178
2006/07	2,079	1,908	171
2007/08	2,008	1,861	147
2008/09	1,992	1,849	143
2009/10	1,995	1,862	133
2010/11	1,950	1,790	160
2011/12	1,936	1,824	112
2012/13	1,883	1,769	114
2013/14	1,867	1,759	108
2014/15	1,725	1,623	102
2015/16	1,754	1,657	97
2016/17	1,808	1,706	102
2017/18	1,749	1,652	97

Clár Conarthaí amhail an 31 Nollaig gach bliain. Coinnítear an Clár Conarthaí mar chlár oscailte. Féadfaidh Próiseálaithe agus Táirgeoirí conarthaí a chlárú i dtaca le blianta bainne aonair. Leantar de chlárú conarthaí ar feadh na bliana ar fad.

C SOLÁTHAIRTÍ CLÁRAITHE BAINNE – CINEÁLACHA CONARTHAÍ

Blianta Bainne	Iomlán	Ar Feadh na Bliana ar Fad	Mionna an Gheimhridh Amháin
	m. lítear	m. lítear	m. lítear
1995/96	497.3	488.4	8.9
1996/97	474.6	467.3	7.3
1997/98	434.6	427.3	7.3
1998/99	433.2	426.4	6.8
1999/00	436.9	428.7	8.2
2000/01	452.6	446.1	6.5
2001/02	458.7	451.6	7.1
2002/03	468.1	458.0	10.1
2003/04	465.5	457.4	8.1
2004/05	425.7	416.3	9.4
2005/06	438.7	427.4	11.3
2006/07	432.3	423.1	9.2
2007/08	454.8	446.3	8.5
2008/09	447.8	438.2	9.6
2009/10	435.6	427.5	8.1
2010/11	444.2	433.8	10.4
2011/12	435.0	428.5	6.5
2012/13	455.1	449.0	6.1
2013/14	475.4	469.2	6.2
2014/15	460.9	455.1	5.8
2015/16	483.8	477.9	5.9
2016/17	486.0	479.5	6.5
2017/18	464.4	459.3	5.1

D CONARTHAÍ AR FEADH NA BLIANA AR FAD – CÓRAIS PHRAGHSÁLA

Blianta Bainne	Conarthaí	Córais Phraghsála		% MMP	% COMHRÉIDH
		MMP	COMH-RÉIDH		
1995/96	3,206	471	2,735	15	85
1996/97	3,151	455	2,696	14	86
1997/98	2,783	373	2,410	13	87
1998/99	2,708	418	2,290	15	85
1999/00	2,642	373	2,269	14	86
2000/01	2,725	350	2,375	13	87
2001/02	2,620	338	2,282	13	87
2002/03	2,583	344	2,239	13	87
2003/04	2,510	435	2,075	17	83
2004/05	2,199	513	1,686	23	77
2005/06	2,104	515	1,589	24	76
2006/07	1,908	460	1,448	24	76
2007/08	1,861	475	1,386	25	75
2008/09	1,849	479	1,370	26	74
2009/10	1,862	549	1,313	30	70
2010/11	1,790	526	1,264	29	71
2011/12	1,824	1,499	325	82	18
2012/13	1,769	1,524	245	86	14
2013/14	1,759	1,503	256	85	15
2014/15	1,623	1,384	239	85	15
2015/16	1,657	1,427	230	86	14
2016/17	1,706	1,410	296	83	17
2017/18	1,652	1,367	285	83	17

E CONARTHAÍ AR FEADH NA BLIANA AR FAD – SOLÁTHAIRTÍ BAINNE AGUS CÓRAIS PHRAGHSÁLA

Blianta Bainne	Soláthairtí	Córais Phraghsála		MMP	COMHRÉIDH
		MMP	COMHRÉIDH		
	m. lítear	m. lítear	m. lítear	%	%
1995/96	488.4	44.8	443.6	9	91
1996/97	467.3	72.7	394.5	15	85
1997/98	427.3	62.3	365.0	15	85
1998/99	426.4	76.4	350.0	18	82
1999/00	428.7	75.0	353.7	17	83
2000/01	446.1	62.5	383.6	14	86
2001/02	451.6	62.1	389.5	14	86
2002/03	458.0	61.6	396.4	13	87
2003/04	457.4	73.1	384.3	16	84
2004/05	416.3	116.3	300.0	28	72
2005/06	427.4	126.4	301.0	30	70
2006/07	423.1	136.8	286.3	32	68
2007/08	446.3	139.9	306.4	31	69
2008/09	438.2	126.9	311.3	29	71
2009/10	427.5	114.9	312.6	27	73
2010/11	433.8	130.8	303.0	30	70
2011/12	428.5	346.0	82.5	81	19
2012/13	449.0	389.5	59.5	87	13
2013/14	469.2	394.3	74.9	84	16
2014/15	455.1	386.7	68.4	85	15
2015/16	477.9	383.3	94.6	80	20
2016/17	479.5	375.9	103.6	78	22
2017/18	459.3	359.7	99.6	78	22

AGUISÍN 3: PRAGHSANNA/DIFREÁLAIGH BHLIANTÚLA BAINNE AR AN MEÁN

TÁBLA A. CONARTHAÍ AR FEADH NA BLIANA AR FAD – BLIANTA BAINNE 1995/96 GO DTÍ
2017/18 MEÁNPHRAGHSANNA BLIANTÚLA – CÓRAS MMP – CÓRAS COMHRÉIDH – DIFREÁLAIGH

Blianta Bainne	Meánphragsanna	Meánphragsanna MMP	Meánphragsanna COMHRÉIDH	Praghas MMP le hais Praghas COMHRÉIDH
	c/l	c/l	c/l	c/l
1995/96	N/A	32.30	33.77	(1.47)
1996/97	N/A	32.28	33.46	(1.18)
1997/98	32.50	31.67	32.65	(0.98)
1998/99	32.19	30.64	32.65	(2.01)
1999/00	32.15	30.73	32.43	(1.70)
2000/01	32.93	32.36	33.01	(0.65)
2001/02	32.92	31.42	33.11	(1.69)
2002/03	32.28	31.13	32.56	(1.43)
2003/04	32.25	31.32	32.38	(1.06)
2004/05	31.30	30.11	31.74	(1.63)
2005/06	30.56	29.12	31.12	(2.00)
2006/07	32.11	31.85	32.25	(0.40)
2007/08	38.84	37.60	39.38	(1.78)
2008/09	30.24	27.45	31.35	(3.90)
2009/10	31.84	30.96	32.15	(1.19)
2010/11	34.68	35.35	34.37	0.98
2011/12	33.94	34.25	32.66	1.59
2012/13	37.42	37.44	37.19	0.25
2013/14	39.35	39.56	38.21	1.35
2014/15	32.79	33.04	31.38	1.66
2015/16	28.84	29.26	27.12	2.14
2016/17	36.50	36.88	35.12	1.76
2017/18	36.83	37.12	35.78	1.34

TÁBLA B(i) NA CONARTHAÍ GO LÉIR – PRAGHSANNA AN BHAINNE DON TÁIRGEOR 1995-2018
MEÁNLUACHANNA BLIANTÚLA – PRAGHSANNA BAINNE LEACHTAIGH/PRAGHSANNA
BAINNE MONARCHAN – DIFREÁLAIGH

Blianta Féilire	Pragsanna – Baine Leachtach ¹	Pragsanna – Baine Monarchan ¹	Difreálach sa Phraghas
	c/l	c/l	c/l
1995	32.84	29.32	3.52
1996	34.07	29.26	4.81
1997	32.85	26.85	6.00
1998	32.31	28.37	3.94
1999	32.20	27.51	4.69
2000	32.09	28.21	3.88
2001	33.26	29.31	3.95
2002	32.70	27.06	5.64
2003	32.26	26.79	5.47
2004	32.26	26.84	5.42
2005	31.00	26.29	4.71
2006	30.51	25.36	5.15
2007	35.28	32.54	2.74
2008	37.58	32.24	5.34
2009	29.17	22.49	6.68
2010	32.44	29.62	2.82
2011	35.51	34.10	1.41
2012	34.10	31.15	2.95
2013	38.87	38.07	0.80
2014	38.15	36.92	1.23
2015	31.88	28.95	2.93
2016	29.87	26.49	3.38
2017	38.00	35.39	2.61
2018	36.16	33.41	2.75

Foinsí: An Ghníomhaireacht Náisiúnta Baine/An Phríomh-Oifig Staidrimh

¹ Praghsanna gan CBL san áireamh, roimh thobhaigh agus tar éis táillí bailiúcháin a ghearradh

TÁBLA B (ii) NA CONARTHAÍ GO LÉIR – PRAGHSANNA AN BHAINNE DON TÁIRGEOR 2013-2018
MEÁNLUACHANNA BLIANTÚLA – PRAGHSANNA BAINNE LEACHTAIGH/PRAGHSANNA BAINNE
MONARCHAN – DIFREÁLAIGH

Blianta Féilire	Pragsanna – Baine Leachtach ¹	Pragsanna – Baine Monarchan ¹	Difreálach sa Phraghas
2013	38.87	37.67 ²	1.20 ²
2014	38.15	36.51 ²	1.64 ²
2015	31.88	28.27 ²	3.61 ²
2016	29.87	25.87 ²	4.00 ²
2017	38.00	34.63 ²	3.37 ²
2018	36.16	32.97 ²	3.19 ²

Foinsí: An Ghníomhaireacht Náisiúnta Baine/An Phríomh-Oifig Staidrimh

¹ Praghsanna gan CBL san áireamh, roimh thobhaigh agus tar éis táillí bailiúcháin a ghearradh

² Coigeartaithe i leith choibhéis an mheánchion saille ime agus próitéine mar chéatadán

AGUISÍN 4: STRUCHTÚR SHOLÁTHAIRTÍ BAINNE NA dTÁIRGEOIRÍ CLÁRAITHE DE RÉIR CINEÁL CONARTHA – 2017/18 AGUS 2016/17

CONARTHAÍ AR FEADH NA BLIANA AR FAD

Bandaí Soláthair Bhliantúil	Conarthai Cláraithe		Soláthairtí Iomlána		Soláthairtí chun Óil		Soláthairtí Monaraithe		Meánsoláthairtí Chun Óil		% de na Táirgeoirí Cláraithe		% de na Soláthairtí Iomlána		% de na Soláthairtí Leachtacha		Soláthairtí Leachtacha mar % de Sholáthairtí Iomlán	
	2017/18	2016/17	2017/18	2016/17	2017/18	2016/17	2017/18	2016/17	2017/18	2016/17	2017/18	2016/17	2017/18	2016/17	2017/18	2016/17	2017/18	2016/17
Litear	Ión		m. litear		m. litear		m. litear		‘000 litear									
<50,000	55	31	0.5	0.4	0.3	0.2	0.2	0.2	5	6	3	2	0	0	0	0	60	44
50,000-99,999	25	39	2.1	2.9	1.1	1.2	1.0	1.7	44	41	2	2	0	0	0	0	52	55
100,000-149,999	53	62	6.7	7.7	3.0	4.2	3.7	3.5	57	68	3	4	1	1	1	1	45	55
150,000-199,999	66	85	11.6	15.0	5.8	7.9	5.8	7.1	88	93	4	5	1	2	1	2	50	52
200,000-249,999	94	87	21.1	19.7	10.6	9.6	10.4	10.1	113	110	6	5	2	2	2	2	50	49
250,000-299,999	95	107	26.4	29.4	11.5	14.9	14.9	14.5	121	139	6	6	3	3	3	3	44	51
300,000-349,999	116	123	37.7	40.2	18.3	19.2	19.4	21.0	158	156	6	7	4	4	4	4	49	48
350,000-399,999	108	139	40.5	52.3	18.8	25.2	21.7	27.1	174	181	7	8	4	5	4	5	46	48
400,000-449,999	121	111	51.7	46.8	22.7	20.5	29.0	26.3	188	185	7	7	5	5	5	4	44	44
450,000-499,999	92	110	44.1	52.2	18.2	23.9	25.9	28.3	198	217	6	6	4	5	4	5	41	46
500,000-599,999	190	188	104.1	103.2	47.9	49.6	56.2	53.7	252	261	11	11	10	10	10	10	46	48
600,000-699,999	144	152	92.8	98.2	42.2	46.0	50.6	52.2	293	302	9	9	9	10	10	10	45	47
Over 700,000	493	472	578.3	529.2	258.9	256.6	319.4	272.7	525	544	30	28	57	53	56	54	45	48
IOMLÁN	1,652	1,706	1,017.6	997.2	459.3	479.0	558.2	518.4	278	281	100	100	100	100	100	100	45	48

CONARTHAÍ I LEITH MHIONNA AN GHEIMHRIDH AMHÁIN

IOMLÁN	97	102	13.8	13.8	5.1	6.5	8.7	6.8										
---------------	----	-----	------	------	-----	-----	-----	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

NA CONARTHAÍ GO LÉIR

IOMLÁN	1,749	1,808	1,031.3	1,011.0	464.4	485.5	566.9	525.0										
---------------	-------	-------	---------	---------	-------	-------	-------	-------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Foinse: An Ghníomhaireacht Náisiúnta Bainne
Figiúirí slánaithe.

AGUISÍN 5: TUARASCÁLACHA AGUS RÁITIS AIRGEADAIS DON BHLIAIN DAR CHRÍOCH AN 31 NOLLAIG 2018

Ráiteas Ar Fhreagrachtaí na gComhaltaí

Faoi Acht an Bhainne (Soláthar a Rialáil), 1994, ceanglaítear ar na comhaltaí ráitis airgeadais a ullmhú i leith gach tréimhse airgeadais, ina dtugtar léargas fíorcheart ar staid ghnóthaí na Gníomhaireachta Náisiúnta Bainne agus ar bharrachas nó easnamh na Gníomhaireachta i leith na tréimhse sin. Tá sé roghnaithe ag na comhaltaí na ráitis airgeadais a ullmhú de réir FRS102 *An Caighdeán Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann* ('creat tuairiscithe airgeadais iomchuí'). Agus na ráitis airgeadais sin á n-ullmhú, ceanglaítear ar na comhaltaí:

- ▶ beartais oiriúnacha chuntasaíochta a roghnú le haghaidh ráitis airgeadais na Gníomhaireachta agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach ansin;
- ▶ breithiúnais agus meastacháin a dhéanamh atá réasúnta agus stuama;
- ▶ a lua cibé ar ullmhaíodh na ráitis airgeadais de réir na gcaighdeán cuntasaíochta is infheidhme, na caighdeáin sin a aithint, agus a thabhairt ar aird éifeacht agus cúiseanna aon imeachta ábhartha ó na caighdeáin sin; agus
- ▶ na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn an ghnóthais leantaigh mura bhfuil sé míchuí a ghlacadh leis go leanfaidh an Gníomhaireacht i mbun gnó.

Dé réir an Achta, tá na comhaltaí freagrach as leabhair chuntais iomchuí a choimeád agus leabhair agus taifid eile a choimeád de réir mar is gá chun léargas fíorcheart a thabhairt ar ghnó agus ar ghnóthaí na Gníomhaireachta. Tá na comhaltaí freagrach freisin as sócmhainní na Gníomhaireachta a choinneáil slán agus dá réir sin as céimeanna réasúnta a ghlacadh chun cosaint leordhóthanach a thabhairt chuige sin.

Tá na comhaltaí freagrach as cothabháil agus ionracas na faisnéise corparáidí agus airgeadais atá ar láithreán gréasáin na Gníomhaireachta chomh maith.

Ráiteas faoi Rialú Inmheánach

Raon Feidhme na Freagrachta

Aithníonn an Ghníomhaireacht an fhreagracht atá uirthi a áirithiú go gcoimeádtar agus go bhfeidhmítear córas éifeachtach rialaithe inmheánaigh. Glactar san áireamh leis an bhfreagracht sin na ceanglais atá leagtha síos sa Chód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016) ('Cód na bliana 2016').

Cuspóir an Chórais Rialaithe Inmheánaigh

Tá an córas rialaithe inmheánaigh ceaptha chun riosca a bhainistiú ar leibhéal inghlactha seachas fáil réidh leis ar fad. Dá bhrí sin, ní féidir leis an gcóras ach cinnteacht réasúnach, agus ní cinnteacht iomlán, a thabhairt go gcosnaítear sócmhainní, go ndéantar idirbhearta a údarú agus a thaifead go cuí agus go seachnaítear earráidí nó bearta mírialta ábhartha nó go n-aimsítear go tráthúil iad.

Cuireadh i bhfeidhm an córas rialaithe inmheánaigh, a thagann leis an treoir atá sa Chód Rialachais 2016, sa Ghníomhaireacht i leith na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2018 agus go dtí an dáta ar ar ceadaíodh na ráitis airgeadais.

An Cumas i dtaobh Riosca a Láimhseáil

Tá Coiste Iniúcháireachta agus Riosca (CIR) ag an nGníomhaireacht atá comhdhéanta de cheathrar comhaltaí Boid, a bhfuil saineolas airgeadais agus iniúcháireachta cuí acu mar ghrúpa. Thionóil an CIR dhá chruinniú in 2018.

D'fhostaigh an Ghníomhaireacht seirbhísí iniúchára inmheánaigh, a leanann clár oibre a aontaítear leis an CIR.

Tá beartas bainistíochta riosca forbartha ag an CIR ina leagtar amach an fonn riosca atá air agus na próisis bainistíochta riosca atá i bhfeidhm, agus ina sonraítear ról agus freagrachtaí na foirne maidir le riosca. Eisíodh an beartas don fhoireann ar fad, agus bítear ag súil leis go mbeidh siadsan ag cloí le beartais bainistíochta riosca na Gníomhaireachta, go gcuirfidh siad an lucht bainistíochta ar an eolas faoi rioscaí agus laigí rialaithe atá ag teacht chun cinn agus go nglacfaidh siad freagracht as rioscaí agus rialuithe laistigh dá gcuid réimsí oibre féin.

Creat Riosca agus Rialaithe

Tá córas bainistíochta riosca curtha i bhfeidhm ag an nGníomhaireacht, faoina n-aithnítear agus a dtugtar tuairisc ar phríomhrioscaí agus na bearta bainistíochta atá le glacadh chun dul i ngleic leis na rioscaí sin agus iad a mhaolú a mhéid is féidir.

Tá clár rioscaí i bhfeidhm ina n-aithnítear na príomhrioscaí atá roimh an nGníomhaireacht. Rinneadh na rioscaí sin a aithint, a mheas agus a ghrádú de réir a dtábhachta. Déanann an CIR athbhreithniú agus nuashonrú ar an gclár rioscaí ag gach cruinniú. Úsáidtear toradh na measúnuithe sin chun acmhainní a phleanáil agus a leithdháileadh ar mhaithe le féachaint chuige go ndéanfar bainistiú ar rioscaí sa chaoi is go mbeidh siad ar leibhéal inghlactha.

Sonraítear sa chlár rioscaí na rialuithe agus na bearta is gá chun rioscaí a mhaolú. Tá an fhreagracht as feidhmiú na rialuithe leagtha ar bhaill foirne ar leith. Tá timpeallacht rialaithe i bhfeidhm ina bhfuil na gnéithe seo a leanas:

- ▶ tá doiciméadú déanta ar na nósanna imeachta i leith na bpríomhphróiseas gnó go léir
- ▶ tá freagrachtaí airgeadais sannta ar leibhéal an lucht bainistíochta le cuntasacht chomhfhreagrach
- ▶ tá córas buiséadaithe cuí le buiséad bliantúil i bhfeidhm atá á choinneáil faoi athbhreithniú ag an lucht ardbhainistíochta
- ▶ tá córais i bhfeidhm atá dírithe ar shlándáil na gcóras faisnéise agus na gcóras teicneolaíochta cumarsáide a áirithiú
- ▶ tá córais i bhfeidhm chun na sócmhainní a chosaint

Monatóireacht agus Athbhreithniú Leanúnach

Tá nósanna imeachta foirmiúla bunaithe chun monatóireacht a dhéanamh ar phróisis rialaithe agus ar easnaimh rialaithe agus cuireadh in iúl iad dóibh siúd atá freagrach as beart ceartaitheach a dhéanamh, don lucht bainistíochta, don CIR agus don Bhord, nuair ba chuí, ar bhealach tráthúil. Tá na córais monatóireachta leanúnaí seo a leanas i bhfeidhm:

- ▶ aithníodh príomhríosaí agus rialuithe gaolmhara agus cuireadh próisis i bhfeidhm chun monatóireacht a dhéanamh ar fheidhmiú na bpríomhrialuithe sin agus chun aon easnaimh a aithnítear a thuairisciú,
- ▶ bunaíodh socruithe tuairiscithe ar gach leibhéal ag ar sannadh freagracht as bainistíocht airgeadais, agus
- ▶ déanann an lucht ardbhainistíochta athbhreithniú rialta ar thuascálacha tréimhsiúla agus tuascálacha bliantúla faoi fheidhmíocht agus faoi chúrsaí airgeadais i gcoinne buiséad/réamhmheastachán.

Soláthar

Tá nósanna imeachta i bhfeidhm ag an nGníomhaireacht chun féachaint chuige go bhfuil na rialacha agus treoirlínte soláthair atá i bhfeidhm faoi láthair á gcomhlíonadh. Chomhlíon an Gníomhaireacht na rialacha agus na treoirlínte sin go léir in 2018.

Athbhreithniú Bliantúil ar Éifeachtacht

Rinne an Gníomhaireacht athbhreithniú ar éifeachtacht an Chórais Rialaithe Inmheánaigh don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2018.

Saincheisteanna maidir leis an Rialú Inmheánach

Níor aithníodh aon laigí sa rialú inmheánach in 2018 ar ghá iad a nochtadh sna ráitis airgeadais.

Comhlíonadh Chód Rialachais na Bliana 2016

Faoi réir fhorálacha na nAchtanna Bainne (Soláthar a Rialáil), 1994 go 1996 ('na hAchtanna'), measann an Gníomhaireacht go bhfuil sí ag cloí le cleachtais agus nósanna imeachta rialachais Chód na bliana 2016 seachas an maolú seo a leanas, ar iarr sí é agus ar deonaíodh di é:

1. Coiste Iniúchóireachta agus Riosca
 - a. In ionad an cheanglais maidir le tuarascáil bhliantúil fhoirmiúil i scríbhinn a chur faoi bhráid na gcomhaltaí, cuireann an Coiste tuarascáil fhoirmiúil faoi bhráid na gcomhaltaí ina ndéantar achoimre ar a chonclúidí i leith na hoibre a rinne sé i rith na bliana chun tacú le tabhairt i gcrích na Ráiteas Airgeadais bliantúil.
 - b. Tá an ceanglas maidir le 4 chruinniú ar a laghad a thionól in aghaidh na bliana laghdaithe go dtí 2 chruinniú in aghaidh na bliana mar aon le cruinnithe breise más gá.
2. Ní bheidh feidhm ag an gceanglas gur cheart do chomhaltaí cruinnithe a fhágáil nuair a thagann coinbhleachtaí leasa i gceist (mar a bhíonn amhlaidh i gcás conarthaí soláthair bainne). Ní mór cruinnithe a reáchtáil mar a shonraítear i dTreoirlínte Oibre na Gníomhaireachta.
3. Is féidir an Plean Straitéise Cúig Bliana a chur in oiriúint do riachtanais na Gníomhaireachta.

Donncha Ó Murchú
Cathaoirleach

Seán Foster
Comhalta

20 Márta 2019

Tuarascáil an Iniúcháir Neamhspleách chuig Comhaltaí na Gníomhaireachta Náisiúnta Bainne

Tuarascáil ar an iniúchadh ar na ráitis airgeadais

Tuairim ar ráitis airgeadais na Gníomhaireachta Náisiúnta Bainne ('an Gníomhaireacht')

Is é ár dtuairim é maidir leis na ráitis airgeadais:

- ▶ go dtugtar léargas fíorcheart iontu ar shócmhainní, ar dhliteanas agus ar staid airgeadais na Gníomhaireachta amhail an 31 Nollaig 2018 agus ar an easnamh don bhliain airgeadais dar chríoch ar an dáta sin; agus
- ▶ gur ullmhaíodh iad go cuí de réir an chreata tuairiscithe airgeadais iomchuí.

Is iad na ráitis airgeadais atá iniúchta againn ná:

- ▶ an Ráiteas um Ioncam agus Ciste Carntha;
- ▶ an Clár Comhardaithe;
- ▶ an Ráiteas ar Shreabhadh an Airgid; agus
- ▶ na nótaí 1 go 13 a ghabhann leo, lena n-áirítear achoimre ar na príomhbheartais chuntasaíochta mar a leagtar amach i nóta 1.

Is é an creat tuairiscithe airgeadais iomchuí a cuireadh i bhfeidhm agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú ná FRS102, An Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann ('an creat tuairiscithe airgeadais iomchuí').

Bunús leis an tuairim

Rinneamar ár n-iniúchadh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Iniúcháireacht (Éire) agus de réir an dlí is infheidhme. Déantar cur síos ar na freagrachtaí atá orainn faoi na caighdeáin sin thíos sa rannán '*Na freagrachtaí atá ar na hiniúcháirí as an iniúchadh ar na ráitis airgeadais*' den tuarascáil uainn.

Táimid neamhspleách ar an nGníomhaireacht de réir na gceanglas eitice is ábhartha maidir lenár n-iniúchadh ar na ráitis airgeadais in Éirinn, lena n-áirítear an Caighdeán Eitice a d'eisigh Údarás Maoirseachta Iniúcháireachta agus Cuntasaíochta na hÉireann, agus chomhlíonamar na freagrachtaí eitice eile atá orainn de réir na gceanglas sin. Creidimid gur leordhóthanach agus gur cuí í an fhianaise iniúcháireachta atá faighte againn chun bunús a chur faoin tuairim uainn.

Conclúidí a bhaineann le gnóthas leantach

Níl rud ar bith le tuairisciú againn i dtaobh na nithe seo a leanas a gceanglaítear orainn, faoi na Caighdeáin Idirnáisiúnta um Iniúcháireacht (Éire), tuairisc a thabhairt daoibh ina leith más rud é:

- ▶ nach cuí do na comhaltaí é leas a bhaint as bonn cuntasaíochta an ghnóthais leantaigh agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú; nó
- ▶ nár nocht na comhaltaí sna ráitis airgeadais aon ábhar neamhchinnteachta ábhartha a aithníodh a d'fhéadfadh amhras suntasach a chothú faoi chumas na Gníomhaireachta leanúint de bhonn cuntasaíochta an ghnóthais leantaigh a ghlacadh ar feadh tréimhse dhá mhí dhéag ar a laghad ón dáta ar a údaraíodh na ráitis airgeadais lena n-eisiúint.

Faisnéis eile

Tá na comhaltaí freagrach as an bhfaisnéis eile. Cuimsítear san fhaisnéis eile an Ráiteas ar Fhreagrachtaí na gComhaltaí agus an Ráiteas faoi Rialú Inmheánach a áirítear sa Tuarascáil agus sna Ráitis Airgeadais. Ní chuimsítear an fhaisnéis eile sa tuairim uainn ar na ráitis airgeadais agus ní chuirimid in iúl aon chineál conclúide dearbhaithe ina taobh.

Maidir lenár n-iniúchadh ar na ráitis airgeadais, is é an fhreagracht atá orainn an fhaisnéis eile a léamh agus, á dhéanamh sin dúinn, a bhreithniú an bhfuil an fhaisnéis eile ar neamhréir go hábhartha leis na ráitis airgeadais nó leis an eolas a fuaireamar le linn an iniúchta, nó an ndearraíonn sé go ndearnadh míráiteas ábhartha ina taobh ar shlí eile. Más rud é go n-aithnímid neamhréireacht ábhartha den sórt sin nó ráitis a ndearraíonn sé gur míráitis ábhartha iad, ceanglaítear orainn a chinneadh an bhfuil míráiteas ábhartha sna ráitis airgeadais nó an ndearnadh míráiteas ábhartha i leith na faisnéise eile. Más rud é, ar bhonn na hoibre a rinneamar, go gcinnimid go ndearnadh míráiteas ábhartha i leith na faisnéise eile sin, ní mór dúinn an méid sin a thuairisciú.

Níl aon ní le tuairisciú againn ina leith sin.

Na freagrachtaí atá ar na comhaltaí

Mar a dtugtar míniú níos iomláine air sa Ráiteas maidir leis na Freagrachtaí atá ar na Comhaltaí, is iad na comhaltaí atá freagrach as ullmhú na ráiteas airgeadais ina dtugtar léargas fíorcheart, agus as cibé rialú inmheánach a chinneadh na comhaltaí is gá ionas gur féidir ráitis airgeadais a ullmhú atá saor ó mhíráiteas ábhartha, cibé de bharr calaoise nó de bharr earráide.

Agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú, tá na comhaltaí freagrach as measúnú a dhéanamh ar chumas na Gníomhaireachta leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leantach, as nochtadh a dhéanamh, mar is infheidhme, ar nithe a bhaineann le gnóthas leantach agus as bonn cuntasáiochta an ghnóthais leantaigh a úsáid mura bhfuil sé i gceist ag na comhaltaí an Gníomhaireacht a leachtú ná deireadh a chur leis na hoibríochtaí, nó nach bhfuil aon rogha réalaióch acu ach é sin a dhéanamh.

Na freagrachtaí atá ar na hiniúcháirí as an iniúchadh ar na ráitis airgeadais

Is iad na cuspóirí atá againn dearbhú réasúnta a fháil maidir le cibé an bhfuil nó nach bhfuil na ráitis airgeadais ina n-iomláine saor ó mhíráiteas ábhartha, cibé de bharr calaoise nó de bharr earráide, agus tuarascáil iniúchára a eisiúint ina bhfuil an tuairim uainn. Is ardleibhéal dearbhaithe é dearbhú réasúnta, ach ní thugtar ráthaíocht leis go n-aimseofar i gcónaí in iniúchadh a dhéantar de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Iniúcháireacht (Éire) míráiteas ábhartha más ann dó. Is féidir go n-eascródh míráitis as calaois nó earráid agus meastar go bhfuil siad ábhartha más rud é, astu féin nó le chéile, go bhféadfaí a bheith ag súil go réasúnach leis go mbeadh tionchar acu ar chinntí geilleagracha na n-úsáideoirí arna nglacadh ar bhonn na ráiteas airgeadais seo.

Mar chuid d'iniúchadh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Iniúcháireacht (Éire), déanaimid breithiúnas gairmiúil a fheidhmiú agus cothaímid sceipteachas gairmiúil ar feadh an iniúchta. Déanaimid an méid seo a leanas freisin:

- ▶ Déanaimid na rioscaí i dtaobh míráiteas ábhartha sna ráitis airgeadais, cibé acu de bharr calaoise nó earráide, a aithint agus a mheasúnú, déanaimid nósanna imeachta iniúcháireachta a cheapadh agus a fheidhmiú lena dtugtar aghaidh ar na rioscaí sin, agus faighimid fianaise iniúchta is leor agus is cuí chun bunús a thabhairt don tuairim uainn. Is airde an baol nach ndéanfar míráiteas ábhartha de bharr calaoise a bhrath ná míráiteas ábhartha de bharr earráide, toisc go bhféadfadh claonpháirteachas, brionnú, easnamh d'aon turas, mífhaisnéis, nó sárú an rialaithe inmheánaigh a bheith i gceist le calaois.
- ▶ Tagaimid ar thuiscint ar an rialú inmheánach a bhaineann leis an iniúchadh chun nósanna imeachta iniúcháireachta a dhearadh a oireann do na himthosca, ach ní chun críocha tuairim a chur in iúl ar a éifeachtaí is atá rialú inmheánach na Gníomhaireachta.
- ▶ Déanaimid measúnú ar a oiriúnaí is atá na beartais chuntasaíochta a d'úsáid na comhaltaí agus ar réasúnacht na meastachán cuntasaíochta agus an nochtadh ghaolmhair a rinne siad.
- ▶ Tugaimid breith ar a oiriúnaí is a bhí sé ag na comhaltaí leas a bhaint as bonn cuntasaíochta an ghnóthais leantaigh agus, bunaithe ar an bhfianaise iniúchta a fuarthas, cibé acu an bhfuil nó nach bhfuil ábhar neamhchinnteachta ábhartha ann a bhaineann le teagmhais nó dálaí a d'fhéadfadh amhras suntasach a chaitheamh ar an gcumas atá ag an nGníomhaireacht leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leanúnach. Má chinnimid go bhfuil neamhchinnteacht ábhartha i gceist, ní mór dúinn aird a dhíriú sa tuarascáil iniúchára uainn ar an nochtadh gaolmhair sna ráitis airgeadais nó, mura leor an nochtadh sin, an tuairim uainn a mhodhnú. Tá ár gcuid conclúidí bunaithe ar an bhfianaise iniúchta a fuarthas suas go dtí dáta thuarascáil an

iniúcháir. Mar sin féin, d'fhéadfadh teagmhais nó dálaí sa todhchaí a bheith ina gcúis leis go scoirfidh an t-eintiteas (nó, i gcás inarb ábhartha, an grúpa) d'fheidhmiú mar ghnóthas leantach.

- Déanaimid meastóireacht ar chur i láthair, struchtúr agus ábhar foriomlán na ráiteas airgeadais, lena n-áirítear an nochtadh, agus cibé an léirítear nó nach léirítear go cothrom sna ráitis airgeadais na hidirbhearta agus na teagmhais bhunúsacha.

Téimid i dteagmháil leis na daoine a bhfuil cúram rialachais orthu maidir le, i measc eile, raon feidhme agus amhlár beartaithe an iniúchta agus torthaí suntasacha ón iniúchadh, lena n-áirítear aon easnaimh shuntasacha sa rialú inmheánach a aithníonn an t-iniúcháir le linn an iniúchta.

Tá an tuarascáil seo á cur faoi bhráid chomhaltaí na Gníomhaireachta, mar chomhlacht, agus faoina mbráid siúd amháin, de réir na litreach lenar fostaíodh muid. Chuireamar an obair iniúcháireachta i gcrích ionas gur féidir linn na nithe sin a shonrú do chomhaltaí na Gníomhaireachta a mbítear ag súil leis go sonróimid dóibh iad i dtuarascáil iniúcháir, agus chun na críche sin amháin. A mhéid is féidir de réir an dlí, ní ghlacaimid freagracht do dhuine ar bith seachas an Ghníomhaireacht agus comhaltaí na Gníomhaireachta mar chomhlacht as an obair iniúcháireachta a rinneamar, as an tuarascáil seo, ná as na tuairimí ar thángthamar orthu.

Nithe nach mór dúinn tuairisc a thabhairt ina dtaobh ar bhonn eisceachta

Faoin gCód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016) ('an Cód Cleachtais'), tá sé de cheangal orainn tuairisciú duit más rud é nach dtugtar léiriú ar chomhlíonadh alt 1.9(iv) den Chód Cleachtais ag an nGníomhaireacht sa ráiteas maidir le córas an rialaithe inmheánaigh airgeadais a cheanglaítear a sholáthar faoin gCód Cleachtais sin, mar atá san áireamh sa Ráiteas faoi Rialú Inmheánach, nó más rud é go bhfuil sé ar neamhréir leis an bhfaisnéis atá ar eolas againn ón iniúchadh a rinneamar ar na ráitis airgeadais. Níl aon ní le tuairisciú againn i ndáil leis sin.

Brian Murphy

Ar son agus thar ceann

Deloitte Ireland LLP

Cuntasóirí Cairte agus Gnólacht Iniúcháireachta Reachtúla

Áras Deloitte & Touche,

Ardán Phort an Iarla,

Baile Átha Cliath 2

20 Márta 2019

An Ráiteas um Ioncam agus Ciste Carntha Don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2018

	<i>Nótaí</i>	2018 €	2017 €
IONCAM			
Tobhach bainne – oibríochtaí leanúnacha	3	506,084	513,695
Ús ar thaisc		442	1,470
		506,526	515,165
CAITEACHAS			
Tuarastail agus aoisliúntas	4	334,819	326,005
Costais riaracháin	5	193,657	208,931
Dímheas		7,123	6,983
CAITEACHAS IOMLÁN		535,599	541,919
EASNAMH ROIMH CHÁNACHAS		(29,073)	(26,754)
Cánachas	6	–	–
EASNAMH DON BHLIAIN AIRGEADAIS TAR ÉIS CÁNACHAIS		(29,073)	(26,754)
Ciste Carntha ag tús na bliana tuairiscithe		1,049,276	1,076,030
Ciste Carntha ag deireadh na bliana tuairiscithe		1,020,203	1,049,276

An Clár Comhardaithe

Amhail an 31 Nollaig 2018

	<i>Nótaí</i>	2018 €	2017 €
SÓCMHAINNÍ SEASTA			
Sócmhainní inláimhsithe	7	10,836	14,193
SÓCMHAINNÍ REATHA			
Féichiúnaithe	8	106,980	131,472
Airgead sa bhanc agus ar láimh		945,646	959,444
		1,052,626	1,090,916
DLITEANAS REATHA			
CREIDIÚNAITHE (Méideanna atá dlite laistigh d'aon bhliain amháin)	9	(43,259)	(55,833)
GLANSÓCMHAINNÍ REATHA		1,009,367	1,035,083
GLANSÓCMHAINNÍ		1,020,203	1,049,276
ARNA nIONADÚ AG:			
Ciste Carntha		1,020,203	1,049,276

Cheadaigh na Comhaltaí na ráitis airgeadais ar an 20 Márta 2019.

Donncha Ó Murchú
Cathaoirleach

Seán Foster
Comhalta

An Ráiteas ar Shreabhadh an Airgid

Don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2018

	<i>Nótaí</i>	2018 €	2017 €
Glansreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	13	(10,474)	(22,984)
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí infheistíochta			
Ús ar thaisc		442	1,470
Ceannach sócmhainní seasta inláimhsithe		(3,766)	(8,765)
Glansreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí infheistíochta		(3,324)	(7,295)
Laghdú glan ar airgead agus coibhéisí airgid		(13,798)	(30,279)
Airgead agus coibhéisí airgid ag tús na bliana airgeadais		959,444	989,723
Airgead agus coibhéisí airgid ag deireadh na bliana airgeadais		945,646	959,444
Réiteach le hairgead agus coibhéisí airgid			
Cuntas reatha		45,296	8,826
Cuntas taisce		900,350	950,618
		945,646	959,444

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais Don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2018

1. BEARTAIS CHUNTASAÍOCHTA

Tugtar achoimre thíos ar na beartais shuntasacha chuntasaíochta a ghlac an Ghníomhaireacht. Cuireadh iad go léir i bhfeidhm go comhsheasmhach i rith na bliana airgeadais agus i leith na bliana airgeadais roimhe sin.

Eolas ginearálta agus bonn cuntasaíochta

Bunaíodh an Ghníomhaireacht Náisiúnta Bainne faoi Acht an Bhainne (Soláthar a Rialáil), 1994 chun an soláthar bainne óil a rialáil ar fud an Stáit. Cuimsítear sa Ghníomhaireacht cathaoirleach agus 13 chomhalta a dhéanann ionadaíocht ar leasanna táirgeoirí, próiseálaithe, dáileoirí, miondíoltóirí agus tomhaltóirí bainne. Tá an Ghníomhaireacht á maoiniú ag an tionscal trí thobhaigh ar bhainne a cheannaítear lena phróiseáil chun óil. Is é Stiúideo Pháirc an Chuilinn, Ascaill Pháirc an Chuilinn, An Charraig Dhubh, Co. Bhaile Átha Cliath an oifig chláráithe.

Ullmhaíodh na ráitis airgeadais faoi choinbhinsiún an chostais stairiúil agus de réir an Chaighdeáin um Thuairisciú Airgeadais 102 (FRS 102) arna eisiúint ag an gComhairle Tuairiscithe Airgeadais.

Gnóthas Leantach

Tá gníomhaíochtaí na Gníomhaireachta Náisiúnta Bainne, mar aon le tosca ar dóigh go mbeidh tionchar acu ar a forbairt, a feidhmíocht agus a seasamh sa todhchaí, leagtha amach sna ráitis airgeadais. Íocann an Ghníomhaireacht a cuid riachtanas laethúil i dtaobh caipiteal oibre trína cúlchistí airgid. Tá ionchas réasúnach ag comhaltaí an bhoird go mbeidh acmhainní leordhóthanacha ag an nGníomhaireacht chun leanúint i mbun gnó oibríochtúil go ceann i bhfad. Mar sin, tá siad ag cloí leis an mbonn gnóthais leantaigh cuntasaíochta agus na ráitis airgeadais bhliantúla á n-ullmhú acu.

Ioncam

Faightear ioncam ó tobhach 0.115 cent in aghaidh an lítir bainne a cheannaítear chun óil agus tá sé iniúchta ag próiseálaithe bainne faoi Alt 8 d'Acht an Bhainne (Soláthar a Rialáil), 1994. An tobhach bainne infhála atá áirithe sna ráitis airgeadais, tá sé bunaithe ar thuairisceáin ó phróiseálaithe nó ar a gcuid soláthairtí bainne measta i gcás nach bhfuarthas aon tuairisceán.

Ioncam Infheistíochta

Déantar an tIoncam Infheistíochta a thaifeadadh ar bhonn infhála.

Sócmhainní Seasta Inláimhsithe

Luaitear Sócmhainní Seasta Inláimhsithe ar a gcostas lúide dímheas carntha.

Dímheas

Déantar an dímheas a ríomh d'fhonn costas na sócmhainní seasta inláimhsithe a dhíscríobh thar thréimhse a saoil úsáidigh thuartha mar seo a leanas:

Troscán	10 mbliana
Trealamh oifige	5 bliana
Trealamh ríomhaireachta	3 bliana

Scéim Aoisliúntais Fhoireann na Gníomhaireachta Náisiúnta Bainne 2010

Cheadaigh an tAire Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia Scéim Aoisliúntais Fhoireann na Gníomhaireachta Náisiúnta Bainne 2010 le toiliú an Aire Airgeadais ar an 30 Samhain 2010. Tá an Scéim leagtha amach in I.R. Uimh. 588 de 2010.

Tá sé deimhnithe ag an Roinn Airgeadais don Ghníomhaireacht go n-íocfaidh an Státchiste as gach sochar aoisliúntais do na fostaithe inphinsin (lena n-áirítear an Príomhfheidhmeannach) de chuid na Gníomhaireachta, agus i ndáil leo. Dheimhnigh an Roinn Airgeadais nach sáróidh ráta ranníocaíochta an fhostóra 16²/3%. Ina theannta sin, dheimhnigh an Roinn Talmhaíochta agus Bia gurb amhlaidh, faoi réir na híocaíochta ón nGníomhaireacht leis an Roinn Talmhaíochta agus Bia i leith na ranníocaíochtaí fostóra agus fostaí go léir a bailíodh go dtí seo agus a bhaileofar amach anseo, go mbeidh an Roinn freagracht as teidlíochtaí aoisliúntais bhaill na Scéime beartaithe a íoc i leith a mballraíochta sa Scéim sin agus sa Scéim Phinsin a bhíodh i bhfeidhm ag Bord Bainne Cheantar Bhaile Átha Cliath.

Faoi FRS 102 ceadaítear go dtabharfaí cuntas ar scéimeanna sochar sainithe (pleananna stáit) amhail is gur scéimeanna ranníocaíochta sainithe iad gan aon cheanglas luach cóir shócmhainní agus dliteanais na scéime a chur san áireamh ná dliteanais na scéime a nochtadh. Dá réir sin, measann an Ghníomhaireacht Náisiúnta Bainne gurb amhlaidh, toisc go mbeidh an éifeacht chéanna ó thaobh airgid ag an socrú sin is a bheadh ag scéim ranníocaíochtaí sainithe, nach gá aon nochtadh breise a dhéanamh faoi FRS 102.

Is ionann an costas pinsin agus na ranníocaíochtaí atá iníoctha ag an nGníomhaireacht agus cuirtear iad de mhuirear ar an Ráiteas um Ioncam agus Ciste Carntha de réir mar a thabhaítear iad.

Léasanna Oibriúcháin

Cuirtear cíosanna faoi léasanna oibriúcháin de mhuirear ar an Ráiteas um Ioncam agus Ciste Carntha de réir mar a thabhaítear iad.

Cánachas

Tá an Ghníomhaireacht áirithe mar chomhlacht díolmhaith faoin Ordú fán Acht Comhdhlúite Cánacha, 1997 (Leasú ar Sceideal 4), 2002, le héifeacht ón 30 Nollaig 1994. Faoi Alt 227 den Acht Comhdhlúite Cánacha, 1997, áfach, níl ús taisce a eascraíonn i dtaca le comhlachtaí stát-urraithe neamhthráchtála sainithe, lena n-áirítear an Ghníomhaireacht Náisiúnta Bainne, i dteideal díolúine a fháil ó cháin choinneála ar ús taisce.

Ionstraimí Airgeadais

Aithnítear sócmhainní airgeadais agus dliteanais airgeadais mar ioncam tráth a thagann an Ghníomhaireacht chun bheith ina páirtí i bhforálacha conarthacha na hionstraime. Déantar dliteanais airgeadais a aicmiú de réir shubstaint na socrúithe conarthacha arna ndéanamh.

Sócmhainní agus dliteanais airgeadais

Déantar gach sócmhainn agus dliteanas airgeadais a thomhas ar dtús ar phraghas an idirbhirt (lena n-áirítear costais an idirbhirt), ach amháin i gcás na sócmhainní airgeadais atá aicmithe ar a luach cóir trí bhrabús nó caillteanas, a ndéantar iad a thomhas ar dtús ar a luach cóir (praghas an idirbhirt lúide costais an idirbhirt, de ghnáth), mura rud é gur idirbheart maoinithe is ea an socrú. Más rud é gur idirbheart maoinithe is ea an socrú, déantar an tsócmhainn airgeadais nó an dliteanas airgeadais a thomhas ar dtús ar luach láithreach na n-íocaíochtaí sa todhchaí arna lascainiú ar ráta úis an mhargaidh i ndáil le hionstraim den chineál céanna.

Ní dhéantar sócmhainní agus dliteanais airgeadais a fhritháireamh sa chlár comhardaithe ach amháin sa chás inarb ann do cheart is infheidhmithe le dlí i dtaobh na méideanna a aithnítear a fhritháireamh, agus ina bhfuil sé beartaithe ag an nGníomhaireacht iad a shocrú ar bhonn glan, nó an tsócmhainn a réadú agus an dliteanas a shocrú an tráth céanna.

Déantar sócmhainní airgeadais a dhí-aithint a) nuair a théann na cearta conarthacha i leith na sreafaí airgid ón tsócmhainn airgeadais in éag nó nuair a shocraítear iad, nó b) nuair a aistríonn an Ghníomhaireacht chuig páirtí eile beagnach gach ceann de na rioscaí agus na sochair a bhaineann le húinéireacht na sócmhainne airgeadais, nó c) nuair a d'aistrigh an Ghníomhaireacht rialú na sócmhainne chuig páirtí eile, cé gur choinnigh sí roinnt de na rioscaí agus sochair shuntasacha a bhain le húinéireacht na sócmhainne, ach nár choinnigh sí iad go léir. Is sna cásanna sin amháin a dhéantar iad a dhí-aithint.

Ní dhéantar dliteanas airgeadais a dhí-aithint ach amháin nuair a dhéantar an oibleagáid a shonraítear sa chonradh a urscaoileadh nó a chur ar ceal nó nuair a rachaidh sí in éag.

2. BREITHIÚNAIS CHUNTASAÍOCHTA RÍTHÁBHACHTACHA AGUS PRÍOMHFHOINSÍ ÉIGINTEACHTA I DTAOBH MEASTACHÁIN

Agus beartais chuntasaíochta na Gníomhaireachta, a bhfuil cur síos orthu i nóta 1, á gcur i bhfeidhm, ceanglaítear ar na comhaltaí breithiúnais, meastacháin agus boinn tuisceana, nach bhfuil iontach soiléir ó fhoinsí eile, a dhéanamh faoi shuimeanna glanluacha sócmhainní agus dliteanas. Bíonn na meastacháin agus na boinn tuisceana is bonn leo bunaithe ar thaithí stairiúil agus ar thosca eile a mheastar a bheith ábhartha. D'fhéadfadh na torthaí iarbhrí a bheith difriúil ó na meastacháin sin. Déantar athbhreithniú leanúnach ar na meastacháin agus ar a mboinn tuisceana. Aithnítear athbhreithnithe ar mheastacháin chuntasaíochta sa tréimhse ina ndéantar an meastachán a athbhreithniú más rud é gur sa tréimhse sin amháin a bhíonn tionchar ag an athbhreithniú, nó i dtréimhse an athbhreithnithe agus tréimhsí ina diaidh sin má bhíonn tionchar ag an athbhreithniú ar an tréimhse reatha agus tréimhsí sa todhchaí araon.

Áirítear sna beartais chuntasaíochta agus sna nótaí a ghabhann leis na ráitis airgeadais eolas faoi bhreithiúnais ríthábhachtacha i dtaobh chur i bhfeidhm na mbeartas cuntasaíochta a bhfuil an tionchar is suntasaí acu ar na méideanna a aithníodh sna ráitis airgeadais.

3. AN TOBHACH BAINNE

Bíonn tobhach 0.115 cent in aghaidh an lítir bainne a cheannaítear lena phróiseáil chun óil iníoctha ag próiseálaithe bainne faoi Alt 8 d'Acht an Bhainne (Soláthar a Rialáil), 1994.

An tobhach bainne infhála atá áirithe sna ráitis airgeadais, tá sé bunaithe ar thuairisceáin ó phróiseálaithe nó ar a gcuid soláthairtí bainne measta i gcás nach bhfuarthas aon tuairisceán.

4. FOSTAITHE AGUS LUACH SAOTHAIR

	2018	2017
	Líon	Líon
Meánlíon na bhfostithe:		
Foireann	5	5
	2018	2017
	€	€
Tuarastail	269,498	262,547
Costais leasa shóisialaigh	20,120	19,371
Ranníocaíochtaí aoisliúntais an fhostóra	45,201	44,087
	334,819	326,005

Luach Saothair a íocadh le Daoine Tábhachtacha den Lucht Bainistíochta

Leis an gcúiteamh a íoctar le daoine tábhachtacha den lucht bainistíochta, tagraítear don Phríomhfheidhmeannach, a bhfuil a chuid sochar fostaí leagtha amach thíos:

	2018	2017
	€	€
Tuarastal	86,920	82,803
Ranníocaíochtaí aoisliúntais an fhostóra	14,490	13,800
	101,410	96,603

Bhí na sochair fostaí le haghaidh gach duine eile den fhoireann faoi bhun na mbannaí tairisí €60,000 in aghaidh na bliana in 2018 agus 2017.

5. COSTAIS RIARACHÁIN

	2018	2017
	€	€
Taisteal agus cothabháil na mball foirne	31,601	31,558
Taisteal agus cothabháil na gComhaltaí	16,398	18,667
Luach saothair an Chathaoirligh	8,978	8,978
Stáiseanóireacht	1,710	3,199
Tuarascáil bhliantúil	10,215	10,215
Tuarascálacha agus suirbhéanna	1,065	11,561
Teileafón	5,481	4,463
Postas	1,665	3,972
Foilseacháin	2,859	1,602
Táillí dlí	15,512	19,904
Táillí comhairleachta	11,706	20,620
Táillí iniúcháireachta	13,893	6,816
Cíos agus rátaí	37,811	42,644
Árachas	3,035	2,098
Táillí cuntasafochta agus táillí gairmiúla	2,800	2,800
Deisiúchán agus athnuachan	4,243	3,832
Ilghnéitheach	8,415	9,215
Costas na gCruinnithe	3,975	3,538
Caiteachas ar fháilteachas	6,195	1,264
Oiliúint agus oideachas	3,000	1,985
Toghchán	3,100	–
	193,657	208,931

Baineann na costais taistil agus chothabhála le taisteal náisiúnta.

6. CÁNACHAS

Tá an Gníomhaireacht áirithe mar chomhlacht díolmhaithe faoin Ordú fán Acht Comhdhlúite Cánacha, 1997 (Leasú ar Sceideal 4), 2002, le héifeacht ón 30 Nollaig 1994. Faoi Alt 227 den Acht Comhdhlúite Cánacha, 1997, áfach, níl ús taisce a eascraíonn i dtaca le comhlachtaí stát-urraithe neamhthráchtála sainithe, lena n-áirítear an Gníomhaireacht Náisiúnta Bainne, i dteideal díolúine a fháil ó cháin choinneála ar ús taisce. Cuirtear ús taisce i láthair glan ar cháin choinneála ar ús taisce de €238 (2017: €940).

7. SÓCMHAINNÍ SEASTA INLÁIMHSITHE

	Troscán €	Trealamh oifige €	Trealamh ríomh- aireachta €	Iomlán €
Costas:				
Amhail an 1 Eanáir 2018 agus Breiseanna sa bhliain	16,466 –	25,679 –	95,205 3,766	137,350 3,766
Amhail an 31 Nollaig 2018	16,466	25,679	98,971	141,116
Dímheas:				
Amhail an 1 Eanáir 2018	13,039	24,348	85,770	123,157
Curtha de mhuirear sa bhliain	381	394	6,348	7,123
Amhail an 31 Nollaig 2018	13,420	24,742	92,118	130,280
Net book amounts:				
At 31 December 2018	3,046	937	6,853	10,836
At 31 December 2017	3,427	1,331	9,435	14,193

8. FÉICHIÚNAITHE

	2018 €	2017 €
(Méideanna atá dlite laistigh d’aon bhliain amháin)		
Tobhach bainne infhála	96,863	120,467
Réamhíocaíochtaí	4,117	5,005
Féichiúnaithe eile	6,000	6,000
	106,980	131,472

9. CREIDIÚNAITHE (Méideanna atá dlite laistigh de bhliain amháin)

	2018 €	2017 €
Fabhrúithe agus creidiúnaithe eile	35,265	46,864
ÍMAT/ÁSPC/MSU	7,994	8,969
	43,259	55,833

10. IONSTRAIMÍ AIRGEADAIS

Tugtar achoimre thíos ar shuimeanna glanluacha shócmhainní agus dliteanas airgeadais na Gníomhaireachta de réir catagóire:

	2018 €	2017 €
Sócmhainní airgeadais		
<i>Arna thomhas ar an méid neamhblascaithe atá iníoctha</i>		
• Tobhach bainne infhála agus féichiúnaithe eile (nóta 8)	102,863	126,467
Dlitéanas airgeadais		
<i>Arna thomhas ar an méid neamhblascaithe atá iníoctha</i>		
• Creidiúnaithe eile (nóta 9)	872	866

11. CEANGALTAIS AIRGEADAIS

Seo thíos iomlán na n-foaíochtaí léasa fosta amach anseo faoi léasanna oibriúcháin nach féidir a chealú i leith maoinne:

	2018 €	2017 €
Laistigh de bhliain amháin	30,000	30,000
Idir bliain amháin agus cúig bliana	72,500	102,500
	102,500	132,500

12. SCÉIM AOISLIÚNTAIS FHOIREANN NA GNÍOMHAIREACHTA NÁISIÚNTA BAINNE 2010

Ba é an costas iomlán a cuireadh de mhuirear ar an Ráiteas um Ioncam agus Ciste Carntha sa bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2018 ná €45,201 (2017: €44,087).

13. RÉITEACH AN EASNAIMH ROIMH CHÁNACHAS LEIS AN nGLANSREABHADH AIRGID Ó GHNÍOMHAÍOCHTAÍ OIBRIÚCHÁIN

	2018 €	2017 €
<i>Réiteach an easnaimh le hairgead ó ghníomhaíochtaí</i>		
Easnamh roimh chánachas	(29,073)	(26,754)
Coigeartú le haghaidh:		
Ús ar thaisc	(442)	(1,470)
Dímheas na sócmhainní seasta inláimhsithe	7,123	6,983
Sreabhadh airgid oibriúcháin roimh ghluaiseacht sa chaipiteal oibre	(22,392)	(21,241)
Laghdú/(méadú) ar fhéichiúnaithe	24,492	(9,440)
(Laghdú)/méadú ar chreidiúnaithe	(12,574)	7,697
Glansreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	(10,474)	(22,984)

AGUISÍN 6: COMHLÍONADH/FORFHEIDHMIÚ

Comhlíonadh

Measann an Gníomhaireacht go bhfuil sí ag cloí le ceanglais an Chóid Chleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, 2016, faoi réir fhorálacha na nAchtanna Bainne (Soláthar a Rialáil), 1994 go 1996 agus faoi réir an mhaolaithe ar an gCód atá ceadaithe di.

Tá an Gníomhaireacht ag cloí leis na hAchtanna/Rialacháin seo a leanas:

- ▶ Na hAchtanna um Chomhionannas Fostaíochta, 1998-2015
- ▶ An tAcht um Eitic in Oifigí Poiblí, 2001
- ▶ An tAcht um Míchumas, 2005
- ▶ An tAcht um Shaoráil Faisnéise, 2014
- ▶ An Rialachán Ginearálta maidir le Cosaint Sonraí, 2018
- ▶ An tAcht um Nochtadh Cosanta, 2014

Ní dhearnadh aon nochtadh cosanta leis an nGníomhaireacht in 2018.

Chomhlíon an Gníomhaireacht ceanglais an Achta um Íoc Pras Cuntas, 1997 maidir le gach sonrasc a íoc laistigh de 30 lá ó fhaightear an sonrasc. I rith 2018, rinne an Gníomhaireacht 160 íocaíocht agus íocadh iad go léir laistigh de 15 lá.

Tugann an Gníomhaireacht tuairisc bhliantúil ar na gníomhaíochtaí a ghlacann sí chun ídiú fuinnimh a laghdú mar a cheanglaítear faoi I.R. 542 de 2009.

Tá an Gníomhaireacht tiomanta do gach iarracht a dhéanamh i dtaobh éifeachtúlacht fuinnimh a fheabhsú. In 2018 áiríodh úsáid leictreachais na Gníomhaireachta mar chuid dá costas cíosa agus ní dheachaigh méadar ar leithligh uirthi ó úsáid an phríomhbhloic oifige ina bhfuil oifig na Gníomhaireachta lonnaithe. Bhain an úsáid sin le téamh, soilse agus trealamh oifige. Ní raibh aon soláthairtí eile breosla chuig an áitreabh, agus ní raibh aon fhoinsí fuinnimh in-athnuaite ar an láthair i gceist ach an oiread.

Beidh an Gníomhaireacht ag obair i gcomhar le hÚdarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann (SEAI) in 2019 chun deiseanna a aithint i dtaobh ídiú fuinnimh a laghdú san áitreabh.

AGUISÍN 7: REACHTANNA AGUS IONSTRAIMÍ REACHTÚLA A BHAINNEANN LEIS AN nGNÍOMHAIREACHT

Reachtanna

Acht an Bhainne (Soláthar a Rialáil), 1994

Acht an Bhainne (Soláthar a Rialáil) (Leasú), 1995

Acht an Bhainne (Soláthar a Rialáil) (Leasú), 1996

Na Rialacháin fán Acht um Shaoráil Faisnéise 1997 (Comhlachtaí Forordaithe) (Uimh. 2), 2002

Ionstraimí Reachtúla

I.R. Uimh. 409 de 1994 – An tOrdú Bainne (Soláthar a Rialáil) (An Gníomhaireacht Náisiúnta Bainne a Bhunú), 1994

I.R. Uimh. 460 de 1994 – An tOrdú um an nGníomhaireacht Náisiúnta Bainne (Lá Toghcháin), 1994

I.R. Uimh. 234 de 1995 – Na Rialacháin um an nGníomhaireacht Náisiúnta Bainne (Comhaltaí), 1995

I.R. Uimh. 252 de 1995 – An tOrdú fá Acht an Bhainne (Soláthar a Rialáil), 1994 (Alt 5) (Tosach Feidhme), 1995

I.R. Uimh. 253 de 1995 – An tOrdú Bainne (Soláthar a Rialáil) (Tobhach), 1995

I.R. Uimh. 254 de 1995 – Na Rialacháin um an nGníomhaireacht Náisiúnta Bainne (Míonna Geimhridh), 1995

I.R. Uimh. 309 de 1995 – Na Rialacháin um an nGníomhaireacht Náisiúnta Bainne (An Lá Toghcháin a Chúlghairm), 1995

I.R. Uimh. 347 de 1995 – Na Rialacháin Bainne (Soláthar a Rialáil) (Tuairisceáin Tobhaigh), 1995

I.R. Uimh. 348 de 1995 – Na Rialacháin Bainne (Soláthar a Rialáil) (Iarratas ar Chlárúchán), 1995

I.R. Uimh. 265 de 1996 – Na Rialacháin um an nGníomhaireacht Náisiúnta Bainne (Táillí), 1996

I.R. Uimh. 184 de 1997 – Na Rialacháin um an nGníomhaireacht Náisiúnta Bainne (Lá Toghcháin), 1997

I.R. Uimh. 185 de 1997 – Na Rialacháin um an nGníomhaireacht Náisiúnta Bainne (Toghcháin a Stiúradh), 1997

I.R. Uimh. 271 de 2000 – Na Rialacháin um an nGníomhaireacht Náisiúnta Bainne (Toghcháin a Stiúradh) (Leasú), 2000

I.R. Uimh. 272 de 2000 – Na Rialacháin um an nGníomhaireacht Náisiúnta Bainne (Lá Toghcháin), 2000

I.R. Uimh. 368 de 2003 – Na Rialacháin um an nGníomhaireacht Náisiúnta Bainne (Lá Toghcháin), 2003

I.R. Uimh. 369 de 2003 – Na Rialacháin um an nGníomhaireacht Náisiúnta Bainne (Toghcháin a Stiúradh) (Leasú), 2003

I.R. Uimh. 471 de 2006 – Na Rialacháin um an nGníomhaireacht Náisiúnta Bainne (Toghcháin a Stiúradh) (Leasú), 2006

I.R. Uimh. 472 de 2006 – Na Rialacháin um an nGníomhaireacht Náisiúnta Bainne (Lá Toghcháin), 2006

I.R. Uimh. 371 de 2009 – Na Rialacháin um an nGníomhaireacht Náisiúnta Bainne (Lá Toghcháin), 2009

I.R. Uimh. 372 de 2009 – Na Rialacháin um an nGníomhaireacht Náisiúnta Bainne (Toghcháin a Stiúradh) (Leasú), 2009

I.R. Uimh. 588 de 2010 – Scéim Aoisliúntais Fhoireann na Gníomhaireachta Náisiúnta Bainne, 2010

I.R. Uimh. 450 de 2012 – Na Rialacháin um an nGníomhaireacht Náisiúnta Bainne (Lá Toghcháin), 2012

I.R. Uimh. 451 de 2012 – Na Rialacháin um an nGníomhaireacht Náisiúnta Bainne (Toghcháin a Stiúradh) (Leasú), 2012

I.R. Uimh. 400 de 2015 – Na Rialacháin um an nGníomhaireacht Náisiúnta Bainne (Toghcháin a Stiúradh) (Leasú), 2015

I.R. Uimh. 401 de 2015 – Na Rialacháin um an nGníomhaireacht Náisiúnta Bainne (Lá Toghcháin), 2015

I.R. Uimh. 324 de 2016 – Scéim Aoisliúntais Fhoireann na Gníomhaireachta Náisiúnta Bainne, 2016

I.R. Uimh. 262 de 2018 – Na Rialacháin um an nGníomhaireacht Náisiúnta Bainne (Toghcháin a Stiúradh) (Leasú), 2018

I.R. Uimh. 263 de 2018 – Na Rialacháin um an nGníomhaireacht Náisiúnta Bainne (Lá Toghcháin), 2018

AN GHNÍOMHAIREACHT
NÁISIÚNTA BAINNE

Stiúideo Pháirc an Chuilinn,
Ascaill Pháirc an Chuilinn,
An Charraig Dhubh,
Co. Bhaile Átha Cliath
A94 R6F7

Teil: 01 6603396
Facs: 01 6603389

Ríomhphost: nma@nationalmilkagency.ie
Gréasán: www.nationalmilkagency.ie

